FORVALTNINGSREVISJON

Offentlige anskaffelser

Sortland kommune

KOMREV NORD

Rapport 2023

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Sortland kommune har KomRev NORD gjennomført forvaltningsrevisjon rettet mot kommunens anskaffelsespraksis. Kontrollutvalgets plikt til å påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner § 23-2 bokstav c. Ifølge kommuneloven § 23-3 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Krav til revisors uavhengighet følger av kommuneloven § 24-4 og av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16, 17, 18 og 19. Før igangsetting av forvaltningsrevisjonen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Sortland kommune. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Sortland kommune for samarbeidet i forbindelse med forvaltningsrevisjonen.

Tromsø, 27.2.2023

Margrete Mjølhus Kleiven
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor, Ansvarlig for kvalitetssikring

Tone Jæger Karlstad
Prosjektleder, forvaltningsrevisor

SAMMENDRAG

KomRev NORD har på oppdrag fra kontrollutvalget i Sortland kommune gjennomført en forvaltningsrevisjon på området for offentlige anskaffelser. Kontrollutvalgets formål med forvaltningsrevisjonen har vært å bidra til å sikre at Sortland kommune følger lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført med utgangspunkt i følgende problemstillinger:

1. *Har Sortland kommune systemer og rutiner som skal bidra til å sikre at anskaffelser foretas i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser?*
2. *Hvilken kompetanse har ansatte med ansvar og oppgaver knyttet til kommunens anskaffelser?*
3. *Har Sortland kommune overholdt sentrale bestemmelser i regelverket om offentlige anskaffelser foretatt i perioden 2019-2021?*
4. *Ivaretar Sortland kommune kravet til konkurranse ved anskaffelser gjennom utarbeidelse av kravspesifikasjoner?*

Sortland kommune er ved alle anskaffelser med verdi over kr 100 000 forpliktet til å følge lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Anskaffelsesregelverket skal bidra til at det offentlige velger sine leverandører på en måte som sikrer mest mulig effektiv ressursbruk. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet slik at allmenheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

For å besvare problemstilling 1 har revisor innhentet og analysert skriftlige rutinebeskrivelser og reglementer, og gjennomført intervju med sentrale ansatte i organisasjonen. Problemstilling 2 er av deskriptiv karakter. Det vil si at den besvares ved en kartlegging og fremstilling av relevante faktaopplysninger. For deskriptive problemstillinger er det ikke relevant å utlede revisjonskriterier.

Revisors konklusjon på problemstilling 1 er at Sortland kommune til dels har systemer og rutiner som skal bidra til å sikre at anskaffelser foretas i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Konklusjonen bygger blant annet på at kommunen har bestemmelser og rutiner for innkjøp nedfelt i innkjøpsreglement og andre kommunale reglementer, at ansvar og myndighet på innkjøpsområdet er klart fordelt, og at kommunen benytter seg av innkjøpsverktøy og standardiserte prosesser i forbindelse med anskaffelser. Det er imidlertid også lagt betydelig vekt på at innkjøpsreglementet ikke er revidert siden 2008 og at det er utdatert på enkelte områder. Det er også lagt vekt på at skriftlige rutinebeskrivelser kun er utarbeidet i enkelte deler av organisasjonen, og følgelig ikke benyttes av alle kommunens innkjøpere.

For problemstilling 2 gis det i kapittel 4 en fremstilling av kompetanse hos de som utøver innkjøpsfunksjonen i Sortland kommune, herunder også hos nytilsatt ansatt *innkjøper* som skal ha særskilt fokus på kommunens anskaffelser.

For å besvare problemstilling 3 og 4 har revisor undersøkt prosessen i ti utvalgte anskaffelser som kommunen har gjennomført i perioden 2019-2021. Undersøkelsene er gjort gjennom analyse av dokumentasjon fra de ti anskaffelsene som fremgår av nedenstående tabell.

Prosjekt/anskaffelse	Valgte leverandør	Utbetalt, 2019-2021
Traktor med redskap	Eikesenteret Sortland	1 810 815
Pumpestasjon	Momek Service AS	1 338 942
Anleggsvei Myrland	Røkenes Maskin AS	3 664 227
Oljevernutstyr	Rcontainer AS	177 534
Avløp Holmstad	Ottar Bergersen & Sønner AS	2 949 814
Generalentreprise VVA Vesterålsgata	Ottar Bergersen & Sønner AS	8 401 743
BPA-tjenester	Uloba AS	7 711 528[1]
Asfaltering av fire kommunale veier	Veidekke Industri AS	1 750 293
Ford Transitt	Biltrend Vesterålen AS	2 048 276
El-varebil	Vesterålen Bil AS	1 111 968

Basert på undersøkelse av de ti anskaffelsene er revisors konklusjon på problemstilling 3 at **Sortland kommune for to av de undersøkte anskaffelsene ikke har overholdt sentrale bestemmelser i regelverket om offentlige anskaffelser foretatt i perioden 2019-2021.** For de øvrige åtte undersøkte anskaffelsene er revisors vurdering at **Sortland kommune i stor grad, men ikke fullt ut, har overholdt sentrale bestemmelser i regelverket om offentlige anskaffelser foretatt i perioden 2019-2021.**

Konklusjonen er basert på følgende oppsummerte funn og vurderinger:

- For anskaffelse av BPA-tjenester fra ULOBA AS har kommunen **ikke oppfylt** revisjonskriteriet om å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.* Kommunen har **ikke oppfylt** revisjonskriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket,* samt å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen er skriftlig.*
- For anskaffelse av oljevernutstyr fra Rcontainer AS har kommunen **ikke oppfylt** revisjonskriteriet om å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.* Kommunen har **ikke oppfylt** revisjonskriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket,* samt å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen er skriftlig.*
- For anskaffelse av pumpestasjon har revisor funnet at anskaffelsesprotokollen ikke fullt ut inneholder de opplysninger som den skal etter regelverket, herunder ikke informasjon om kontraktsverdi, innkomne pristilbud eller begrunnelse for valg av leverandør. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune **til dels** har oppfylt revisjonskriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket.*
- For anskaffelse av traktor har revisor funnet at anskaffelsesprotokollen ikke fullt ut inneholder de opplysninger som den skal etter regelverket, herunder ikke informasjon om at ett av tilbudene ble avvist, samt begrunnelse for dette. Protokollen inneholder ikke oppdragsgivers adresse. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune **til dels** har oppfylt revisjonskriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket.*
- For anskaffelse kalt VVA Vesterålsgata har revisor funnet at anskaffelsesprotokollen ikke inneholder oppdragsgivers adresse. Revisors vurdering er at Sortland kommune **i**

[1] Fordelt over flere kontrakter

stor grad, men ikke fullt ut har oppfylt revisjonskriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket.*

Med unntak av de avvikene som er opplistet ovenfor, er revisors vurdering at Sortland kommune har oppfylt de revisjonskriteriene som er utledet for forvaltningsrevisjonen. For eksempel har vi vurdert at åtte av ti undersøkte anskaffelser har vært utsatt for konkurranse. Revisor har ikke gjort funn som indikerer manglende etterlevelse av prinsippet om likebehandling. Revisor har også funnet at kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier er benyttet i tråd med regelverket i alle de åtte anskaffelsene som var utsatt for konkurranse. Anskaffelsesprosessene er i stor grad dokumentert i kommunens systemer.

Problemstilling 4 gjelder kommunens ivaretakelse av kravet til konkurranse ved anskaffelser gjennom utarbeidelse av kravspesifikasjoner. Revisor har funnet at Sortland kommune har kunngjort åtte av de ti undersøkte anskaffelsene, og at det dermed for disse anskaffelsene er utarbeidet skriftlige kunngjøringer og tilhørende konkurransedokumenter. I alle de åtte aktuelle anskaffelsene har kommunen utarbeidet kravspesifikasjoner, altså nærmere bestemte krav til varen eller tjenesten som skal anskaffes.

Vi har gjennomgått kravspesifikasjonene for de anskaffelsene vi har undersøkt. En fullstendig fremstilling av alle kravspesifikasjonene i de enkelte anskaffelsene vil bli for omfattende innenfor rammene av denne forvaltningsrevisjonen. Vi har imidlertid, i vår gjennomgang, ikke avdekket at kommunen har etterspurt konkrete merker, typer o.l., som vil være en praksis i strid med regelverket. Eksempelvis når det er anskaffet biler og traktor, er det ikke stilt spesifikke krav til varemerke.

Det er imidlertid grunn til å påpeke at utarbeidelse av kravspesifikasjoner gjøres av personer med faglig kompetanse på det området det handles på. Denne typen teknisk faglig kompetanse innehar ikke revisor, som her gjør undersøkelser og vurderinger på systemnivå. Vi må ta forbehold om at det i de undersøkte kravspesifikasjonene kan være stilt krav om konkrete merker/typer o.l. som det ikke er anledning til etter regelverket, og som revisor ikke kan identifisere all den tid vi ikke innehar den nødvendige faglige kompetansen.

På bakgrunn av de ovenfor nevnte forholdene vurderer revisor at vi ikke har grunnlag for å treffe en sikker og entydig konklusjon på problemstilling 4. Vi understreker at vi ikke har indikasjoner på at det har forekommet tilfeller av at kravspesifikasjoner har vært benyttet i strid med prinsippet om konkurranse, men vi kan heller ikke kategorisk utelukke slike tilfeller i den undersøkte perioden.

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Sortland kommune å treffe tiltak for å sikre at

- alle anskaffelser med verdi over kr 100 000 konkurranseutsettes i tråd med regelverket
- påbegynt arbeid med nytt innkjøpsreglement ferdigstilles
- det utarbeides rutiner for å sikre at anskaffelse av helse- og omsorgstjenester gjennomføres fullt ut i tråd med regelverket, og at kommunen dokumenterer sine vurderinger og beslutninger i forbindelse med slike anskaffelser

Sammendrag **0**
1 Bakgrunn og bestilling **5**
2 Problemstillinger og revisjonskriterier **5**
2.1 Problemstillinger 5
2.2 Revisjonskriterier 5
2.2.1 Kilder for utledning av revisjonskriterier 5
2.2.2 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1 6
2.2.3 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 3 7
2.2.4 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 4 12
3 Metode, datamateriale og avgrensing **14**
3.1 Metode og datamateriale 14
3.2 Gyldighet og pålitelighet 15
4 Kompetanse i innkjøpsfunksjonen **17**
4.1 Organisering av innkjøpsfunksjonen i Sortland kommune 17
4.2 Kompetanse i innkjøpsfunksjonen 17
5 Systemer og rutiner for gjennomføring av anskaffelser og regeletterlevelse **19**
5.1 Kommunale planer og rutiner 19
5.1.1 Innkjøpsreglement 19
5.1.2 Økonomireglement 21
5.1.3 Delegasjonsreglement 21
5.1.4 Rutinebeskrivelser 21
5.2 Innkjøpsverktøy 23
5.3 Samarbeid om innkjøp 24
6 Etterlevelse av regelverk **26**
6.1 Anleggsvei Myrland 26
6.2 Asfaltering kommunale veier 28
6.3 Avløp Holmstad 32
6.4 BPA ULOBA AS 34
6.5 El-varebil 36
6.6 Ford Transitt 39
6.7 Oljevernutstyr 41
6.8 Pumpestasjon 42
6.9 Traktor med redskap 45
6.10 VVA Vesterålsgata 48
6.11 Oppsummering og samlet konklusjon 50
7 Konkurranse ved utforming og bruk av kravspesifikasjoner **52**
8 Uttalelse **54**
9 Anbefalinger **55**
10 Referanser **56**

1 BAKGRUNN OG BESTILLING

Sortland kommune vedtok i møte 15.9.2021 under sak 37/21 å bestille et forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot kommunens anskaffelsespraksis. Overordnet prosjektskisse fra KomRev NORD ble behandlet og vedtatt i møte 3.11.2021 under sak 43/21. Forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser er prioritert på andreplass i Sortland kommunes plan for forvaltningsrevisjon[2]. Det har i løpet av de siste elleve årene ikke vært gjennomført forvaltningsrevisjon rettet mot innkjøp og anskaffelser i Sortland kommune. Anskaffelsesområdet er et område med relativt høy risiko for manglende regeletterlevelse. Formålet med forvaltningsrevisjonen er å bidra til å sikre at Sortland kommune følger lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER

2.1 Problemstillinger

For denne forvaltningsrevisjonen gjelder følgende problemstillinger:

1. *Har Sortland kommune systemer og rutiner som skal bidra til å sikre at anskaffelser foretas i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser?*
2. *Hvilken kompetanse har ansatte med ansvar og oppgaver knyttet til kommunens anskaffelser?*
3. *Har Sortland kommune overholdt sentrale bestemmelser i regelverket om offentlige anskaffelser foretatt i perioden 2019-2021?*
4. *Ivaretar Sortland kommune kravet til konkurranse ved anskaffelser gjennom utarbeidelse av kravspesifikasjoner?*

2.2 Revisjonskriterier

2.2.1 Kilder for utledning av revisjonskriterier

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som kommunens praksis på det reviderte området skal vurderes opp mot. Revisjonskriterier utledes fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det aktuelle området. De relevante kildene for utledning av revisjonskriterier i denne forvaltningsrevisjonen er:

- Lov 17.6.2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 12.8.2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser
- Lov 22.6.2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner

Problemstilling 2 i denne forvaltningsrevisjonen er deskriptivt formulert. Det vil si at den besvares ved en kartlegging og fremstilling av relevante faktaopplysninger. For deskriptive problemstillinger, som besvares ved hjelp av kartlegginger, er det ikke relevant å utlede revisjonskriterier. I det følgende utledes revisjonskriterier for forvaltningsrevisjonens øvrige problemstillinger.

[2] Vedtatt av kommunestyret i møte 17.12.2020

2.2.2 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1

Sortland kommune er bundet av lov om offentlige anskaffelser, som blant annet gjelder for kommunale myndigheter[3]. Det vil si at kommunen, ved innkjøp av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter skal overholde bestemmelsene som fremgår av lov og forskrift om offentlige anskaffelser. At det overordnede ansvaret for at regelverket etterleves påligger kommunedirektøren, fremgår av kommuneloven § 25-1. Denne bestemmelsen omhandler kommunens internkontroll. Ifølge bestemmelsen skal kommuner ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Videre fremgår det at internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. I bestemmelsen er det oppstilt enkelte minstekrav til kommunens internkontroll:

«Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren
a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer
c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

Av kravet om å «sikre» i § 25-1 første ledd fremgår det at internkontrollen skal bestå av noe mer enn bare etterfølgende kontrollhandlinger. Det dreier seg om et helhetlig kontrollansvar som både skal forebygge og/eller hindre at avvik oppstår, og som skal sørge for at eventuelle avvik blir oppdaget og korrigert.

På innkjøpsområdet finnes det detaljerte regler gitt i lov og forskrift. Kommunen må ha internkontroll som gjør at kommunens praksis er i tråd med regelverket. Hoveddelen av denne forvaltningsrevisjonen retter seg mot kommunens regeletterlevelse i forbindelse med enkeltanskaffelser. Vi utleder revisjonskriterier og undersøker internkontroll knyttet til Sortland kommunes ulike innkjøp av varer og tjenester.

Av kommuneloven § 25-1 tredje ledd bokstav b fremgår det at ved internkontroll etter bestemmelsen skal kommunedirektøren ha nødvendige rutiner og prosedyrer. Hvilke prosedyrer og rutiner som er nødvendige, må særlig sees i sammenheng med bestemmelsens andre ledd som angir at internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. At internkontrollen skal være systematisk betyr at det ikke er tilstrekkelig med en tilfeldig og hendelsesbasert kontroll. Det kreves at det utarbeides gode og fungerende rutiner for kontrollarbeidet, som følges opp på en planmessig og metodisk måte. Hvilken metode og systematikk som skal brukes, og omfanget av kontrolltiltakene, er det opp til den enkelte kommune selv å ta stilling til under hensyntaken til, som loven sier, «virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold». Det er grunn til ekstra høy aktpågivenhet der det er nærliggende risiko for at feil kan skje, og der konsekvensene av feil kan bli betydelige.

På områder der risikoen for at det kan skje feil og/eller konsekvensene av feil er store, bør også kontrollen være mer omfattende enn ellers. Rutinene og prosedyrene kan være både muntlige

[3] Anskaffelsesloven § 2 b

og skriftlige, men som hovedregel bør det anbefales at de nedfelles skriftlig, jf. kommuneloven § 25-1 tredje ledd bokstav d.

Fra bestemmelsen kan det utledes at Sortland kommune må ha et system for internkontroll for å sikre at lov og forskrift om offentlige anskaffelser etterleves ved kommunens kjøp av varer og tjenester. Ut over ovenfor nevnte punkter, er det ikke nærmere krav til hva internkontrollen skal inneholde, eller i hvor stor grad systemet for internkontroll skal dokumenteres. Det er altså opp til kommunen å vurdere omfang og innretning på internkontroll. Revisor finner imidlertid at det er risikoforhold som tilsier at vi kan utlede revisjonskriterier om at internkontrollen på området for offentlige anskaffelser bør være skriftlig for å være i tråd med kommuneloven § 25-1 bokstav b. Videre utleder vi at disse skriftlige rutinene bør inneholde retningslinjer/prosedyrebeskrivelser som gir føringer for hvordan kommunens praksis på området for offentlige anskaffelser skal være for at kommunen sikrer seg at denne er innenfor regelverket. Dette begrunner vi på følgende måte:

Brudd på regelverket om offentlige anskaffelser kan få økonomiske konsekvenser for kommunen. Dersom brudd på regelverket klages inn til KOFA eller domstolen, vil det medføre ressursbruk i form av både arbeidstid og penger for kommunen å forberede slik sak. Om en sak i KOFA eller domstolen resulterer i konklusjon om at Sortland kommune har foretatt en ulovlig direkteanskaffelse, kan det ilegges et overtredelsesgebyr på inntil 15 % av kontraktsverdien. Manglende etterlevelse av regelverket kan også påvirke kommunens omdømme som offentlig innkjøper og kontraktspart.

På bakgrunn av ovenstående utleder vi som revisjonskriterier for problemstilling 1 at Sortland kommune skal:

- **Ha retningslinjer og rutiner som er egnet til å sikre ivaretakelse av regelverket om offentlige anskaffelser**

2.2.3 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 3

Reglene om offentlige anskaffelser er en kombinasjon av EU/EØS-rett og nasjonal rett. Flertallet av bestemmelsene i regelverket er begrunnet i våre forpliktelser etter EØS-avtalen, men Norge har i tillegg innført nasjonale regler som går lengre enn det EU/EØS-retten krever. Anskaffelsesregelverket skal bidra til at offentlige aktører velger sine leverandører på en måte som sikrer mest mulig effektiv ressursbruk samtidig som leverandørene likebehandles. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte. De detaljerte reglene for hvordan kommunen skal gå frem ved kjøp følger av forskrift om offentlige anskaffelser, og det er derfor primært *forskriften* brukerne av regelverket må forholde seg til.

I det følgende gis en redegjørelse for konkrete krav og bestemmelser i anskaffelsesreglementet.

Innledende om terskelverdier og forskriftens oppbygging

Anskaffelsesforskriften er delt inn i tre ulike deler. Forskriftens del I gjelder for alle anskaffelser som omfattes av forskriften, det vil si alle anskaffelser med anslått verdi på 100 000 kroner ekskl. mva. eller mer. Ut over dette er det anskaffelsens art og verdi som avgjør hvilken del av forskriften som kommer til anvendelse jf. §§ 5-1, 5-2 og 5-3. Forskriftens system innebærer at oppdragsgiver må foreta en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi. Reglene om dette finnes i anskaffelsesforskriften § 5-4. Anskaffelsens verdi beregnes på grunnlag av oppdragsgivers anslag av det samlede beløp oppdragsgiver kan komme til å betale, ekskl. mva.

for de kontrakter som utgjør anskaffelsen[4]. Beregningen skal være forsvarlig på kunngjøringstidspunktet, eller – for anskaffelser som ikke krever kunngjøring – på det tidspunktet oppdragsgiver innleder anskaffelsesprosessen[5]. Oppdragsgiver skal ikke dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at forskriftens krav blir gjeldende.[6]

Terskelverdier er beløpsgrenser som angir hvilken del av anskaffelsesregelverket som kommer til anvendelse. På området for offentlige anskaffelser er det i utgangspunktet tre typer terskelverdier som gjør seg gjeldende.[7]

- kr 100 000 ekskl. mva. Terskelverdi for når forskriften kommer til anvendelse
- kr 1,3 millioner ekskl. mva. Nasjonal terskelverdi
- EØS-terskelverdi

EØS-terskelverdi blir justert annethvert år. I tabell 1 vises EØS-terskelverdiene i tidsperioden denne forvaltningsrevisjonen gjelder. I våre vurderinger av kommunens praksis legger vi til grunn terskelverdien som gjaldt da anskaffelsen ble iverksatt. I tabell 2 vises oversikt over hvilke deler av regelverket som gjelder avhengig av terskelverdi.

Tabell 1: Gjeldende EØS-terskelverdier i den undersøkte tidsperioden

Dato for justering	EØS-terskelverdi
f.o.m 6. april 2018	Vare- og tjenestekjøp: 2 mill Bygge- og anleggskontrakter: 51 mill
f.o.m 12. februar 2020	Vare- og tjenestekjøp: 2,05 mill Bygge- og anleggskontrakter: 51,5 mill

Tabell 2: Oversikt terskelverdier og regelverk for undersøkte anskaffelser iverksatt fra og med 1. januar 2017

Anskaffelsens verdi eks. mva.	Regelverk	Krav til kunngjøring
Under kr 100 000	Unntatt regelverket, jf. anskaffelsesforskriften § 1-1	
Under nasjonal terskelverdi (kr 1,1 mill)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I	Ikke krav om kunngjøring
Kr 1,1 mill – EØS-terskelverdi for *vare- og tjenestekontrakter* Kr 1,1 mill – EØS-terskelverdi for *bygge- og anleggskontrakter*	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I og del II	Doffin
Over EØS-terskelverdi for *vare- og tjenestekontrakter* Over EØS-terskelverdi for *bygge- og anleggskontrakter*	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I og III	Doffin og TED

[4] Anskaffelsesforskriften § 5-4 (1)
[5] Anskaffelsesforskriften § 5-4 (2)
[6] Anskaffelsesforskriften § 5-4 (4)
[7] https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransepolitikk/offentlige-anskaffelser-/andre-kolonne/terskelverdier/id2522847/ 09.02.2021

Regler som gjelder for anskaffelser som skal følge forskriften del I
Lov om offentlige anskaffelser gjelder for alle anskaffelser der verdi overstiger kr 100 000 ekskl. mva. For disse anskaffelsene gjelder også del I i forskrift om offentlige anskaffelser. Dersom verdien ikke overstiger den nasjonale terskelverdien på kr. 1,1 millioner (tidligere 500 000) kan oppdragsgiver forholde seg til kun del I av forskriften. I alle tilfeller må oppdragsgiver forholde seg til lov om offentlige anskaffelser.

Det foreligger få eksplisitte krav til hvordan oppdragsgiver skal foreta en anskaffelse dersom kun del I av forskriften gjelder. Det er for eksempel ingen krav til kunngjøring, og oppdragsgiver har betydelig fleksibilitet med hensyn til hvordan konkurransen kan gjennomføres. Oppdragsgiver plikter imidlertid å opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet, jf. anskaffelsesloven § 4. Innholdet i prinsippene er nærmere presisert i forarbeidene til bestemmelsen[8].

Det grunnleggende prinsippet om *konkurranse* skal sikre at alle potensielle leverandører har de samme mulighetene til å oppnå kontrakter med det offentlige og bidra til at det offentlige foretar effektive anskaffelser. Prinsippet innebærer at oppdragsgiver må gjøre anskaffelsen kjent for et rimelig antall leverandører. Klagenemda for offentlige anskaffelser (KOFA) har uttalt at oppdragsgiver som hovedregel bør kontakte minst tre leverandører, men dette kan ikke gjelde absolutt[9]. Hvor langt denne plikten strekker seg må vurderes konkret, og *forholdsmessighetsprinsippet*, som vi forklarer nedenfor, vil være avgjørende.

Oppdragsgiver plikter å *likebehandle* leverandører. Dette innebærer at alle potensielle leverandører skal gis samme muligheter og at oppdragsgiver ikke kan diskriminere eller prioritere leverandører på grunnlag av nasjonalitet eller lokal tilhørighet. Prinsippet er til hinder for både direkte forskjellsbehandling (for eksempel at en leverandør blir vurdert foran en annen på bakgrunn av lokal tilhørighet) og indirekte forskjellsbehandling (en tilsynelatende nøytral bestemmelse, for eksempel et kvalifikasjonskrav eller en kravspesifikasjon, utformes sånn at den i praksis avskjærer enkelte leverandører fra å levere tilbud på bakgrunn av for eksempel lokal tilhørighet).

Forutberegnelighetsprinsippet innebærer for anskaffelser etter forskriftens del I at oppdragsgivers angivelse av hvordan anskaffelsen skal gjennomføres, er bindende. Oppdragsgiver må gi informasjon til leverandørene om hva som skal anskaffes, hvilke kriterier som ligger til grunn for valget av leverandør, og hvordan anskaffelsen skal gjennomføres.

Kravet om *etterprøvbarhet* henger tett sammen med prinsippet om forutberegnelighet. Oppdragsgiver må sørge for at viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen begrunnes og dokumenteres. For anskaffelser som kun skal følge forskriftens del I, plikter oppdragsgiver å føre anskaffelsesprotokoll. Protokollen skal inneholde opplysninger om vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen, jf. anskaffelsesforskriften § 7-1. Vesentlige forhold kan for eksempel være vurderinger og beslutninger om forhandlinger, utvelgelse av leverandører, tildeling av kontrakt og avlysning av konkurransen.

Forholdsmessighetsprinsippet regulerer gjennomslagskraften til de øvrige prinsippene. Plikter og rettigheter som utledes av andre prinsipper, må tilpasses den enkelte anskaffelsens art og

[8] Prop. 51 L (2015-2016) s. 81-82
[9] KOFA 2009/6

omfang. Jo mindre og enklere en anskaffelse er, dess mindre vidtrekkende prosedyrekrav kan utledes av de øvrige prinsippene. På den annen side innebærer forholdsmessighetsprinsippet at kravene som oppdragsgiver stiller til leverandørene, må stå i forhold til anskaffelsen. Oppdragsgiver skal ikke stille strengere krav enn det som er nødvendig for å realisere formålet med anskaffelsen.

Regler som gjelder for anskaffelser som skal følge forskriften del II og III
Anskaffelsesforskriften gir utførlige regler for anskaffelser som omfattes av forskriften del I og II eller del I og III. Flere av reglene er like, og vi redegjør derfor i det følgende samlet for anskaffelsene som omfattes av de to delene av forskriften. På enkelte punkter er kravene etter forskriften del III «strengere» enn kravene for del II, og vi belyser derfor her sentrale forskjeller.

Anskaffelsesprosedyrer
Anskaffelser som omfattes av forskriftens del I og II, skal foretas ved åpen tilbudskonkurranse eller begrenset tilbudskonkurranse, jf. anskaffelsesforskriften § 8-3.[10]

Anskaffelser som omfattes av forskriftens del I og III, skal foretas ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse, jf. anskaffelsesforskriften § 13-1. På nærmere bestemte vilkår kan det benyttes konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring, jf. § 13-2 og § 13-3.

Kunngjøring
Kravet om kunngjøring har som formål å sikre konkurranse ved anskaffelsen ved å nå ut til leverandørene som kan tenkes å inngi tilbud. Anskaffelser etter forskriften del I og II skal kunngjøres i Doffin[11], jf. anskaffelsesforskriften § 8-17. Anskaffelser etter del III skal i tillegg kunngjøres i TED-databasen[12], jf. anskaffelsesforskriften § 21-1. Dersom kravet til kunngjøring ikke overholdes, er anskaffelsen å betrakte som en ulovlig direkte anskaffelse.[13]

Konkurransegrunnlag
For anskaffelser som skal gjennomføres etter forskriftens del I og II og del I og III, skal oppdragsgiver utarbeide et konkurransegrunnlag dersom vilkårene for konkurransen ikke kan beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen, jf. anskaffelsesforskriften §§ 8-4 og 14-1. Konkurransegrunnlagene skal inneholde en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:

a) hva som skal anskaffes
b) hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget
c) hvorvidt oppdragsgiveren vil inngå en rammeavtale
d) hvordan oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen
e) hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av en forespørsel om å delta i konkurransen, eller for et tilbud
f) andre opplysninger som er av betydning for utarbeidelsen av en forespørsel om å delta i konkurransen, eller for et tilbud.

[10] Begge prosedyrene tillater at oppdragsgiver har dialog med leverandørene etter tilbudsfristens utløp. Begrepet «dialog» omfatter all kommunikasjon mellom oppdragsgiver og leverandørene, dvs. alt fra avklaringer av uklarheter eller retting av avvik til forhandlinger, jf. veileder til reglene om offentlige anskaffelser s. 104-105.
[11] Database for offentlige innkjøp
[12] Tenders Electronic Daily, EU/EØS-database for kunngjøring av konkurranser
[13] Prop. 51 L (2015-2015) s. 86.

For anskaffelser som skal gjennomføres etter forskriftens del I og III er det ytterligere krav til innholdet i konkurransegrunnlaget. I tillegg til de kravene som er nevnt ovenfor, skal konkurransegrunnlaget gi en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:

a) når det opplyses om hva som skal anskaffes, skal eventuelle kravspesifikasjoner og merkekrav inkluderes samt absolutte krav som alle leverandørene må oppfylle
b) hvorvidt oppdragsgiver vil inngå et innovasjonspartnerskap eller etablere en dynamisk innkjøpsordning
c) når det beskrives hvordan oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen, skal det opplyses om hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt, hvilke frister som gjelder, hvilke kvalifikasjonskrav og utvelgelseskriterier som leverandørene må oppfylle, hvilke tildelingskriterier som gjelder, krav til kommunikasjon og hvorvidt elektroniske kataloger eller elektroniske auksjoner vil bli brukt.

Kvalifikasjonskrav

Kvalifikasjonskrav er minimumskrav som knytter seg til leverandørenes egnethet til å levere den aktuelle anskaffelsen. For anskaffelser etter forskriften del I og II har oppdragsgiver en betydelig skjønnsfrihet knyttet til hvilke kvalifikasjonskrav som ønskes benyttet. Kravene kan blant annet knytte seg til leverandørenes tekniske og faglige kvalifikasjoner, og finansielle og økonomiske stilling, jf. anskaffelsesforskriften § 8-7. For anskaffelser etter forskriften del I og III er det i § 16-1 opplistet hvilke kvalifikasjonskrav som lovlig kan stilles. Kravene kan bare gjelde registrering, autorisasjoner mv., jf. § 16-2, økonomisk og finansiell kapasitet, jf. § 16-3, og tekniske og faglige kvalifikasjoner, jf. § 16-5. Kravene skal i begge tilfeller ha tilknytning til og stå i forhold til leveransen. Oppdragsgiver skal angi kvalifikasjonskravene sammen med de tilhørende dokumentasjonskravene i anskaffelsesdokumentene.[14]

Gjennomføring av konkurranse

Dersom anskaffelsen skal følge forskriften del I og II og oppdragsgiver har valgt *åpen tilbudskonkurranse*, jf. anskaffelsesforskriften § 8-3, plikter oppdragsgiver å vurdere og evaluere alle innkomne tilbud. Dersom oppdragsgiver har valgt *begrenset tilbudskonkurranse* kan alle interesserte leverandører levere forespørsel om å delta i konkurransen. Oppdragsgiver må da først foreta en prekvalifisering, hvor han på bakgrunn av de innkomne forespørslene om deltakelse vurderer om leverandørene oppfyller kvalifikasjonskravene. Bare de leverandørene som oppfyller kvalifikasjonskravene og deretter blir invitert til å delta i konkurransen, kan gi tilbud.[15]

Etter at tilbudsfristen har utløpt, skal oppdragsgiver beslutte om han skal ha dialog med en eller flere av leverandørene.[16] En eventuell utvelgelse skal skje i samsvar med likebehandlingsprinsippet. Dette innebærer at oppdragsgiver ikke kan gi opplysninger som kan gi noen av leverandørene en fordel fremfor andre. Oppdragsgiver skal avvise leverandører som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene, samt tilbud som lider av vesentlige avvik fra anskaffelsesdokumentene eller andre formalfeil.[17] Valg av tilbud skal skje på grunnlag av objektive tildelingskriterier som skal angis i prioritert rekkefølge i anskaffelsesdokumentene.

[14] «Anskaffelsesdokumentene» er definert i § 4-2: «fellesbetegnelse for kunngjøringen, konkurransegrunnlaget og det europeiske egenerklæringsskjemaet».
[15] Se «veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)», punkt 12.1
[16] Anskaffelsesforskriften § 9-2 og 9-3
[17] Anskaffelsesforskriften §§ 9-4 – 9-6 og § 23-1, jf. §§ 24-1 – 24-9. det samme følger av FOA §§ 11-10 – 11-12 og §§ 20-12 – 20-14 for anskaffelser foretatt før 1. januar 2017

Tildelingskriteriene skal ha tilknytning til leveransen og kan for eksempel være pris, kvalitet, livssykluskostnader, miljø, sosiale hensyn og innovasjon. Tildelingskriteriene skal ikke være så skjønnspregede at de gir oppdragsgiveren ubegrenset valgfrihet.[18] Etter forskriften del I og III skal tildeling av kontrakt skje enten på basis av hvilket tilbud som er det økonomisk mest fordelaktige, hvilket tilbud som har den laveste kostnaden eller på grunnlag av det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet.[19]

Meddelelse om valg av leverandør og begrunnelse
Etter forskrift om offentlige anskaffelser §§10-1 og 25-1 skal oppdragsgiveren, når det er truffet en avgjørelse om valg av leverandør, skriftlig og samtidig gi alle de berørte leverandørene en meddelelse om dette før kontrakten inngås. Oppdragsgiveren skal gi en begrunnelse for valget og angi en karensperiode i meddelelsen. Karensperiode er definert som tidsrommet mellom meddelelsen og det tidspunktet oppdragsgiver tidligst kan inngå kontrakt, og kravet om karensperiode har som formål å sikre en effektiv klageadgang.[20] Begrunnelsen skal inneholde navnet på den valgte leverandøren og en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med tildelingskriteriene.

Anskaffelsesprotokoll og dokumentasjon
Oppdragsgiver skal oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å kunne begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen. Ved anskaffelser over EØS-terskelverdiene skal dokumentasjon oppbevares i minst tre år fra tidspunktet for inngåelse av kontrakten. Kontrakten skal oppbevares gjennom hele kontraktsperioden, jf. anskaffelsesforskriften § 7-1. For anskaffelser etter forskriftens del I og II og del I og III inneholder forskriften detaljerte krav til hvilke opplysninger som skal følge av protokollen i den utstrekning de er relevante, jf. anskaffelsesforskriften §§ 10-5 og 25-5. Det skal blant annet fremgå hva som skal anskaffes, anslått verdi på kontrakten, begrunnelse for utvelgelse av leverandører til å delta i konkurransen, begrunnelse for avvisning og begrunnelse for valg av tilbud. Navnene på involverte leverandører skal også dokumenteres i protokollen.

2.2.4 Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 4

En kravspesifikasjon er en angivelse av hvilke spesifikke egenskaper kommunen etterspør ved den varen eller tjenesten som skal anskaffes. Bestemmelser om kravspesifikasjoner er gitt i forskrift om offentlige anskaffelser § 8-5 for anskaffelser som gjennomføres etter forskriftens del I og II, og i § 15-1 for anskaffelser som gjennomføres etter forskriftens del I og III. Av begge bestemmelsene fremgår det at kravspesifikasjonene skal angi kravene som stilles til egenskapene til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som oppdragsgiver skal anskaffe. Av § 8-5 fremgår det videre av kravene skal ha tilknytning til leveransen og stå i forhold til anskaffelsens formål og verdi. De kan vise til alle sider av og trinn i livssyklusen til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som kontrakten gjelder.

Videre fremgår det at kravene i en kravspesifikasjon **ikke** kan vise til bestemte fabrikater, prosesser, varemerker, patenter eller typer, eller en bestemt opprinnelse eller produksjon som fører til at visse leverandører eller produkter favoriseres eller utelukkes. En slik henvisning er likevel tillatt dersom det er nødvendig ut fra anskaffelsens formål, eller det ikke er mulig for oppdragsgiveren å beskrive anskaffelsen tilstrekkelig presist og forståelig på en annen måte. Henvisningen skal da følges av uttrykket «eller tilsvarende». Dette for ikke å begrense konkurransen unødig. Det vil altså si at oppdragsgiver vil måtte vurdere alle innkomne,

[18] Anskaffelsesforskriften § 8-11
[19] Anskaffelsesforskriften § 18-1
[20] «Veileder til reglene om offentlige anskaffelser» pkt. 16.3.1

kvalifiserte tilbud på lik linje selv om det i kravspesifikasjonen er vist til eksempelvis et spesielt varemerke.

Tilsvarende krav og formuleringer fremgår også av § 15-1, som i tillegg gir noe mer detaljerte bestemmelser for hvordan kravspesifikasjonene skal utformes for anskaffelser som følger del I og III i forskriften.

For anskaffelser som er omfattet av anskaffelsesforskriftens del I er ikke kravspesifikasjoner direkte regulert, men her vil de grunnleggende prinsipper legge føringer for hvordan spesifikasjonen bør utformes. Det betyr at det må være forutberegnelig for leverandørene hva som er viktig for oppdragsgiver, og hvordan oppdragsgiver vil komme til å evaluere tilbudene[21].

Kommunen som oppdragsgiver må sikre at de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesregelverket etterleves gjennom hele anskaffelsesprosessen. Dette gjelder også de grunnleggende prinsippene om konkurranse og likebehandling. Kommunen kan ikke utforme kravspesifikasjoner som har konkurransevridende effekt, altså som gir enkelte leverandører fortrinn og bidrar til en begrensning av konkurransen.

På bakgrunn av ovenstående utleder vi som revisjonskriterier for problemstilling 3 og 4 at Sortland kommune ved anskaffelse av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter skal:

- **Gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket**
- **Kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket**
- **Likebehandle leverandører**
- **Benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket**
- **Utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever**
- **Bruke kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket**
- **Benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket**
- **Meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket**
- **Føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket**
- **Sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig**
- **Bruke kravspesifikasjoner i henhold til regelverket**

Revisjonskriteriene vi har utledet, oppgis i tekstboks innledningsvis i kapitlene de brukes i.

[21] https://anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/anskaffelsesprosessen-steg-steg/avklare-behov-og-forberede-konkurransen/spesifikasjoner-krav-kriterier-og-kontraktsvilkar/utarbeide-kravspesifikasjoner 26.10.2022

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING

3.1 Metode og datamateriale

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon[22].

Revisor sendte 9.11.2021 brev om oppstart av forvaltningsrevisjon til kommunedirektøren i Sortland kommune. I oppstartsbrevet ba vi om å få oppnevnt en kontaktperson som vi kunne forholde oss til i prosjektgjennomføringen. Vi fikk oppnevnt Tor-Erik Fuglevik som kontaktperson. Vi gjennomførte 19.11.2021 et digitalt oppstartsmøte med kontaktpersonen. I møtet informerte revisor om gjennomføring av forvaltningsrevisjonen, og innhentet innledende informasjon om kommunens generelle anskaffelsespraksis. I etterkant av møtet startet revisor arbeidet med å velge ut anskaffelser for undersøkelse. Vi oversendte en forespørsel om dokumentasjon for de utvalgte anskaffelsene i april 2022, og kommunen har i perioden april 2022 – juli 2022 oversendt dokumentasjon for de utvalgte anskaffelsene. I juli 2022 fikk vi informasjon om at kontaktpersonen hadde sluttet i sin stilling i kommunen. Fra og med august 2022 har vi forholdt oss til kommunedirektør Rita Johnsen som vår kontaktperson.

Problemstilling 1 omhandler kommunens systemer og rutiner for å sikre regeletterlevelse på området for offentlige anskaffelser. For å besvare problemstillingen har vi basert oss på en analyse av skriftlige dokumenter, maler og rutiner som skal benyttes av kommunens innkjøpere og som vi har innhentet fra kommunens kvalitetssystem Compilo. Vi har også her innhentet data gjennom intervju i oppstartsmøte, og stilt supplerende spørsmål til kommunen per e-post. Revisors funn under problemstilling 3 og 4 er også relevant for å belyse denne problemstillingen, da en undersøkelse av utvalgte anskaffelser vil kunne gi indikasjoner om hvorvidt kommunen faktisk har tilfredsstillende systemer og rutiner på dette området. Problemstilling 2 gjelder kompetanse blant ansatte som gjennomfører anskaffelser i kommunen. For å besvare denne problemstillingen er data innhentet gjennom intervju med ansatte i kommunen. Problemstillingen er deskriptivt formulert, og besvares ved en kartlegging av data.

For å besvare problemstilling 3 og 4 har vi undersøkt et utvalg av Sortland kommune sine anskaffelser som er gjennomført i perioden 2019 – 2021. Utvelgelsen av anskaffelser er gjort med bakgrunn i analyse av kommunens drifts- og investeringsregnskap for de nevnte årene. Ved utvelgelse av anskaffelser for undersøkelse har revisor lagt vekt på anskaffelsens verdi, slik at vi har valgt ut anskaffelser som skal gjennomføres etter de ulike delene av forskrift om offentlige anskaffelser.

[22] *RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon* fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

Utvalgte anskaffelser, kommunens valgte leverandør samt total utbetaling til valgte leverandør i den undersøkte perioden, fremgår av nedenstående tabell.

Prosjekt/anskaffelse	Valgte leverandør	Utbetalt i perioden 2019-2021
Traktor med redskap	Eikesenteret Sortland	1 810 815
Pumpestasjon	Momek Service AS	1 338 942
Anleggsvei Myrland	Røkenes Maskin AS	3 664 227
Oljevernutstyr	Rcontainer AS	177 534
Avløp Holmstad	Ottar Bergersen & Sønner AS	2 949 814
Generalentreprise VVA Vesterålsgata	Ottar Bergersen & Sønner AS	8 401 743
BPA-tjenester	Uloba AS	7 711 528[23]
Asfaltering av fire kommunale veier	Veidekke Industri AS	1 750 293
Ford Transitt	Biltrend Vesterålen AS	2 048 276
El-varebil	Vesterålen Bil AS	1 111 968

Anskaffelsesprosesser skal, som vi redegjorde for i kapittel 2, være dokumenterte og etterprøvbare. Dette innebærer at for alle faser i anskaffelsesprosessen skal Sortland kommune som oppdragsgiver kunne legge frem dokumentasjon som gir en tredjeperson, i dette tilfellet revisor, en forståelse av prosessen. Revisor har etterspurt dokumentasjon som belyser anskaffelsesprosessen tilknyttet de ti utvalgte anskaffelsene, fra tilbudsinnhenting/kunngjøring til kontraktsinngåelse. Datamaterialet som vi legger til grunn i undersøkelsen er hovedsakelig fremskaffet ved en analyse av disse dokumentene. Ytterligere spørsmål som vi har hatt tilknyttet de utvalgte anskaffelsene har vi rettet til kommunen per e-post.

Vi har også innhentet informasjon om kommunens anskaffelsesprosesser gjennom søkefunksjonen i Doffin[24], og vi har innhentet overordnet selskapsinformasjon om valgte leverandører gjennom nettstedet proff.no. Revisor gjør ikke undersøkelser eller vurderinger tilknyttet kommunens leverandører.

3.2 Gyldighet og pålitelighet

Med gyldige data menes at dataene som samles inn i undersøkelsen, skal utgjøre et relevant og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere den reviderte virksomheten opp imot revisjonskriteriene og konkludere på problemstillingene. Revisor vurderer at det datamaterialet som er presentert som «revisors funn» i rapporten, oppfyller dette gyldighetskravet.

Vi anser utvalget på ti anskaffelser som et tilstrekkelig antall for å oppfylle dette gyldighetskravet. Revisor undersøker og vurderer kun disse ti anskaffelsene, og konklusjonen på problemstillingen gjelder bare disse. Likevel vurderer vi at utvalget, herunder variasjonen blant disse anskaffelsene samt at vi også undersøker systemet for formalisert internkontroll, er tilstrekkelig til å kunne gi klare indikasjoner på kommunens praksis på området generelt.

Anskaffelsesregelverket oppstiller krav om at oppdragsgivers vurderinger og beslutninger i anskaffelsesprosessen skal dokumenteres. Vi har derfor bedt Sortland kommune om skriftlig

[23] Fordelt over flere kontrakter
[24] Database for offentlige innkjøp

dokumentasjon for de undersøkte anskaffelsene, herunder den dokumentasjonen som vi anser som relevant og nødvendig for å gjøre vurderinger opp mot de utledede revisjonskriteriene. Dette har blant annet vært kunngjøringer, konkurransegrunnlag, innkomne tilbud, dokumentasjon som viser kommunens vurdering av tilbud, samt anskaffelsesprotokoller og meldinger om tildeling av kontrakt. Vi oppfatter at vi har fått oversendt den dokumentasjonen som vi har etterspurt, og det er etter vårt syn ikke grunn til å stille spørsmål ved ektheten av denne. I gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen har revisor forholdt seg til sentrale ansatte i kommunen på området for innkjøp, herunder først til innkjøpsansvarlig og deretter til kommunedirektøren og de som denne har delegert oppgaver til. Disse må forutsettes å ha god kjennskap til området og til de anskaffelsene som er undersøkt.

Med pålitelige data menes at dataene skal være mest mulig nøyaktige. Revisor har vurdert eventuelle feilkilder i det innsamlede datamaterialet. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. Datamaterialet er også i sin helhet fremlagt for kommunen for gjennomgang. Korrigeringer og supplerende opplysninger gitt av dem i den forbindelse er innarbeidet i rapporten. Etter det revisor er kjent med foreligger det ikke svakheter i datamaterialet som får betydning for dets gyldighet og pålitelighet.

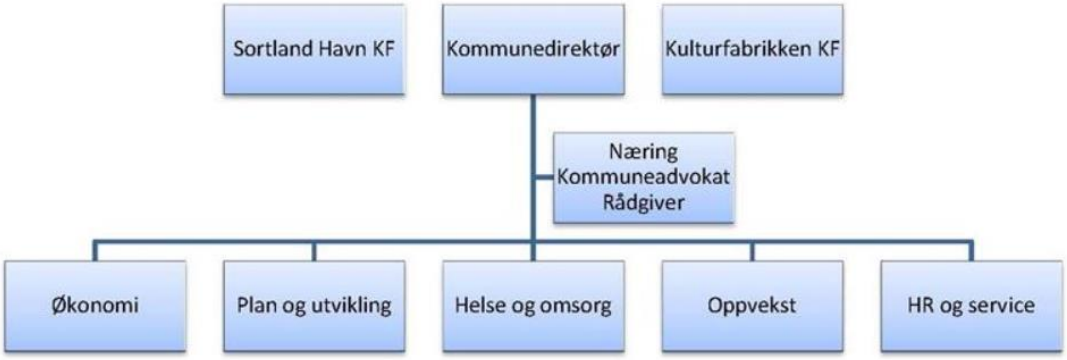
Påliteligheten og gyldigheten i det presenterte datamaterialet er også på et overordnet nivå sikret gjennom KomRev NORDs interne kvalitetssikringssystem.

4 KOMPETANSE I INNKJØPSFUNKSJONEN

Hvilken kompetanse har ansatte med ansvar og oppgaver knyttet til kommunens anskaffelser?

4.1 Organisering av innkjøpsfunksjonen i Sortland kommune

Utklipp 1: Organisasjonskart for Sortland kommune per 2022

Kilde: www.sortland.kommune.no

Sortland kommune har en desentralisert innkjøpsfunksjon, som innebærer at innkjøp gjøres ute i enhetene. I deler av undersøkelsesperioden for denne forvaltningsrevisjonen har kommunen hatt en medarbeider med betegnelsen *innkjøpsansvarlig.* Vedkommende har hatt et overordnet ansvar på området for anskaffelser i kommunen. Vedkommende har skulle bidratt til å sikre ivaretakelse av regelverket om offentlige anskaffelser. Stillingen var først organisert under teknisk sektor, deretter under økonomi. Denne medarbeideren fratrådte sin stilling underveis i gjennomføringen av denne forvaltningsrevisjonen, og det har etter det blitt ansatt en *innkjøper.* Den ansatte innkjøperen har ikke ansvar for anskaffelsene. Dette ansvaret ligger i linjen hos de som er delegert fag- og økonomiansvar. Det er disse som har hovedansvar for å gjennomføre anskaffelser. Innkjøperen er, fra tiltredelse april 2023, tilknyttet enheten Prosjekt og utvikling, som er organisert under Teknisk og samfunnsutvikling.

4.2 Kompetanse i innkjøpsfunksjonen

Revisor gjennomførte oppstartsmøte og intervju med tidligere innkjøpsansvarlig før han sluttet i sin stilling. Vi innhentet da informasjon om kompetansen blant de ansatte som gjennomfører innkjøp i kommunen. De ansatte som foretar innkjøp er ifølge tidligere innkjøpsansvarlig ikke jurister, og har ikke annen formell kompetanse på området. De som foretar større anskaffelser, i hovedsak i teknisk sektor, har fått instruksjoner internt om hvordan anskaffelser skal foretas.

I desember 2022 informerte enhetsleder for prosjekt og utvikling om at stillingen som innkjøper hadde vært ubesatt en tid, og at kommunen etter to utlysninger regnet med å sende tilbud om stilling til den aktuelle kandidaten tidlig i desember 2022. I utlysningsteksten ble det etterspurt søkere med *«fortrinnsvis en bachelorgrad innen logistikk, innkjøp, juss, administrative fag eller ingeniør.»* Per januar 2023 har kommunen besatt stillingen, og revisor har fått informasjon om at den nyansatte har mangeårig erfaring fra arbeid med innkjøp i privat sektor. Videre at den nytilsatte har mesterbrev og erfaring som daglig leder i en entreprenørforretning. Den nyansatte har ikke formell utdannelse som etterspurt i stillingsutlysningen, men tilsetting ble foretatt etter en helhetsvurdering. Den tilsatte innkjøperen vil ha følgende arbeidsoppgaver:

- Gjennomføre anskaffelsesprosesser fra idé til kontrakt
- Etablering og kontroll/oppfølging, samt evaluere og fornye rammeavtaler
- Gi råd til ledere innen anskaffelsesprosesser og eksisterende avtaler
- Holde oversikt over pågående avtaler og sørge for at det er kjent for relevante brukere

En av årsakene til at innkjøpsansvarlig er organisert under Enhet for prosjekt og utvikling er ifølge enhetsleder at enheten foretar mange enkeltanskaffelser, herunder både rådgivere og utførende entreprenører til byggeprosjekter. Enhetsleder har lang erfaring med gjennomføring av anskaffelser, herunder både enkeltanskaffelser og inngåelse av rammeavtaler. Enhetsleder har også gjennomgått kurs innenfor offentlige anskaffelser. Vedkommende oppgir å se det som en sterk fordel for egen tjeneste å ha innkjøperen organisert under prosjekt og utvikling.

5 SYSTEMER OG RUTINER FOR GJENNOMFØRING AV ANSKAFFELSER OG REGELETTERLEVELSE

Har Sortland kommune systemer og rutiner som skal bidra til å sikre at anskaffelser foretas i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser?

Revisjonskriterier

Sortland kommune skal:

- **Ha retningslinjer og rutiner som er egnet til å sikre ivaretakelse av regelverket om offentlige anskaffelser**

Revisors funn

5.1 Kommunale planer og rutiner

5.1.1 Innkjøpsreglement

Revisor har funnet at kommunen har et innkjøpsreglement. Dette er senest oppdatert 17.1.2008. Her fremgår at formålet med instruksen er å sikre at kommunens innkjøp gjennomføres på en forsvarlig måte, herunder at det stilles nødvendige krav både til tilbyderen og til det produktet som skal leveres. Ved at reglementet er sist oppdatert i 2008, henviser det til tidligere gjeldende regelverk om offentlige anskaffelser, og også til tidligere gjeldende terskelverdier. Det fremgår imidlertid av reglementet at terskelverdiene kan endre seg med tiden, og at det påhviler den innkjøpsansvarlige å sjekke dette før innkjøpsprosessen igangsettes.

Av reglementet fremgår at det er den som på kommunens vegne skal foreta innkjøp av varer og tjenester må kvalitetssikre at den prosedyren som er fulgt er i henhold til lov, forskrift og instruks.

Om bruk av rammeavtaler, fremgår det at kommunen skal bruke de rammeavtaler som Nordland fylkeskommune har inngått så lenge kommunen er medlem av ordningen. Videre at det bør inngås rammeavtaler for øvrige produkter og tjenester som brukes regelmessig i kommunen, og at alle avdelinger pålegges å benytte inngåtte rammeavtaler. Det er enhetsleders ansvar å sikre at kommunens rammeavtaler benyttes av den enkelte enhet, og det presiseres at dersom en handler utenfor avtaler er dette å anse som et avtalebrudd som kan få konsekvenser for kommunen.

Innkjøpsreglementet har bestemmelser om habilitet, herunder fremgår det at det skal legges vekt på at personell som deltar i anskaffelsesarbeidet, ikke er involvert i forhold som kan påvirke deres handlefrihet eller uavhengige dømmekraft. Enhver medarbeider som deltar i anskaffelsesarbeidet skal informere sin overordnede om reell og mulig inhabilitet slik som eierinteresser, familieforhold, nært personlig vennskap eller lignende i forhold til leverandører eller leverandørenes representanter. Det presiseres videre at inhabilitet kan gjøre seg gjeldende for engasjerte konsulenter og andre rådgivere som er med på å tilrettelegge grunnlaget for anskaffelsen, og at slike rådgivere ikke kan være med på å gi anbud på det materialet de selv

har vært med på å utforme. Innkjøpsreglementet har også bestemmelser om fortrolig saksbehandling, leverandørkontakt, tjenestereiser, personlige kjøp, behandling av informasjon fra leverandører, redelighet, gaver og personlige fordeler samt behandling av intern informasjon i kommunen.

Om ansvarsforhold og organisering fremgår følgende av reglementet:

«Innkjøpsordningen skal gjennom fastlagte rutiner sikre at:
- *intern kontroll kan oppdage feil og få disse rettet i tide*
- *intern kontroll skal kunne forebygge og avdekke misligheter*
- *det er klare ansvarsforhold*
- *ordningen klart kan dokumentere hendelsesforløp*

Enhetsleder økonomi har det overordnede ansvaret for innkjøpsordningen, dette omfatter:
- *intern organisering*
- *ansvarlig for kontakt med fylkets innkjøpstjeneste*
- *koordinere andre rammeavtaler*
- *bistå ved større innkjøp*
- *utarbeidelse og vedlikehold av interne reglement og rutiner*
- *informasjon og opplæring av innkjøpere*

Enhetsledere generelt:
- *skal påse at de fastlagte rutinene blir fulgt*
- *lage egne prosedyrer der det er behov for det»*

Om fullmakt til å gjennomføre innkjøp fremkommer det, i tråd med informasjonen som er gitt til revisor og som fremstilles i kapittel 4 ovenfor, at den enkelte enhetsleder er ansvarlig for de midler enheten har til rådighet og foreta innkjøp innenfor de gitte budsjettrammer. Videre at dersom det er hensiktsmessig å overføre enhetslederens innkjøpskompetanse videre ned i organisasjonen, må det opprettes en skriftlig innkjøpsfullmakt til en navngitt person. Fullmakten må ha en beløpsgrense, og det kan ikke lages fullmakter der slik beløpsgrense overstiger kr 20 000,- uten etter rådmannens godkjenning.

Innkjøpsreglementet har videre bestemmelser om hvordan anskaffelser skal gjennomføres, herunder hvordan konkurranse skal sikres, hvordan en skal sikre likebehandling av leverandører, og hvordan anskaffelsesprosesser skal avsluttes og dokumenteres.

Kommunen har informert revisor om at de er klar over at innkjøpsreglementet må revideres, og at revisjon for lenge siden er bestilt fra kommunedirektør. Reglementet skal ha blitt utarbeidet på et tidspunkt der kommunen var organisert på en annen måte enn i dag, ved at mange enhetsledere var underlagt rådmannen. I dag sorterer enhetslederne under kommunalsjefer. Kommunen informerer om at innkjøpsreglementet likevel inneholder mye informasjon som er like aktuelt i dag som da det ble utarbeidet i 2008.

Om bruk av reglementet, har kommunens representant opplyst om at det er vanskelig å vite hvorvidt reglementet benyttes aktivt av alle lederne som har ansvar for innkjøp, men at kommunedirektøren må legge til grunn at ledere har et forhold til reglementet, selv om det er utdatert på enkelte punkter. Reglementet er tilgjengelig for alle ansatte gjennom kommunens intranettside, men finnes ikke i kvalitetssystemet Compilo.

5.1.2 Økonomireglement

Sortland kommune har vedtatt nytt økonomireglement i kommunestyret 15.12.2022. Før dette var gjeldende økonomireglement sist endret av kommunestyret i møte 14.4.2011. Av det nye økonomireglementet fremgår det at kommunen skal ha en økonomiforvaltning som bidrar til god økonomistyring og måloppnåelse, effektiv ressursbruk, forsvarlig og effektiv økonomiforvaltning og regeletterlevelse. Videre fremgår det at gjennomgående internkontroll skal sikre etterlevelse av lover og forskrifter.

Økonomireglementet har i punkt 4.1 bestemmelser om innkjøp og offentlige anskaffelser. Her fremgår at myndigheten til å disponere bevilgningene som er ført opp i årsbudsjettet som utgangspunkt ligger til kommunedirektøren. Videre fremgår det at Sortland kommune skal ha velfungerende, ansvarlige og åpne prosesser på alle områder i kommunen. Åpne, inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser sikrer bærekraft og redusert korrupsjon, jf. FNs bærekrafts mål nr. 16. For øvrig vises det her til kommunens innkjøpsreglement.

5.1.3 Delegasjonsreglement

Sortland kommunes delegasjonsreglement er vedtatt i kommunestyret 13.12.2018 og sist endret i kommunestyret 11.4.2019. Målsettingen med delegeringsreglementet er ifølge formålsparagrafen å legge forholdene til rette for et funksjonelt folkestyre, effektiv tjenesteyting, forvaltning og administrasjon, og at for å oppnå denne målsettingen er det nødvendig med tydelige avklaringer av oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommunestyret og andre politiske organ, og mellom disse og rådmannen. Videre fremgår det at all delegert myndighet skal utøves i henhold til lover, forskrifter og retningslinjer gitt av overordnet organ, og innenfor rammer og forutsetninger i årsbudsjett, økonomiplan og annet overordnet planverk.

Av punkt 8 i delegasjonsreglementet fremgår det at rådmannen har myndighet til å treffe avgjørelser i alle administrative spørsmål og å disponere kommunens ressurser innenfor de planer og rammer som fastsettes av kommunestyret eller andre organer med slik myndighet, og for øvrig i samsvar med lover, forskrifter, vedtekter og reglementer. Videre i punkt 8.6 j) fremgår det at rådmannen delegeres myndighet til å foreta beslutninger om innkjøp og valg av leverandører i tråd med lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrift, samt inngåtte rammeavtaler og avtale om interkommunal innkjøpsordning. Rådmannens myndighet kan ifølge punkt 1.9 delegeres videre internt i administrasjonen, såfremt ikke annet er uttrykkelig bestemt. Rådmannen utarbeider selv, innenfor rammen av sin delegasjonsmyndighet fastsatt av kommunestyret, retningslinjer for intern delegering og utøvelsen av slik myndighet.

Delegasjonsreglementet fastslår altså at det er rådmannen som har delegert myndighet på innkjøpsområdet, og at denne kan delegeres videre i organisasjonen, slik det er vist til i kapittel 4 ovenfor at er gjort til enhetslederne i kommunen.

5.1.4 Rutinebeskrivelser

Revisor har funnet at to interne rutinebeskrivelser for innkjøp er gjort tilgjengelig for de ansatte i kommunen gjennom kvalitetssystemet Compilo. Dokumentet *Anskaffelsesprosedyre* skal brukes i alle anskaffelser som gjennomføres på enheten *Prosjekt og utvikling.* Det fremgår av dokumentet at det er prosjektleders ansvar at prosedyren følges, herunder at den dokumentasjon som omtales blir sikret.

Videre går det frem av rutinen hvordan anskaffelsesprosessen skal gjennomføres. Rutinen fremgår av nedenstående utklipp.

1. Opprett (ev benytt allerede opprettet) **sak i Websak** (se rutine)
2. Opprett som første dokument i saken: **Anskaffelsesprotokoll**. Følgende skal også inn i anskaffelsesprotokollen: Hva skal anskaffes/hva vi faktisk skal ha, hvem er byggherre, spørsmål om anskaffelsens verdi, forhold av særlig betydning for byggherren - forhold som også er av betydning for anskaffelsen. Rammeavtale?

Disse legges på kopi: Kommuneadvokat, kommunalsjef teknisk, enhetsleder Prosjekt og utvikling, prosjektleder
3. Avklar **økonomiske forutsetninger**; har vi budsjett eller må det frembringes? Hvis ikke dette er på plass - betydning for anskaffelsen
4. Lag/skaff **kontraktsgrunnlag**. Skal arkiveres i samme sak i Websak. Ekstern rådgiver kan lage dette dokumentet. NB Kontraktsgrunnlaget omfatter kun forhold som har med kontraktsarbeidet.
5. Lag **konkurransebeskrivelse**. Gjelder kun gjennomføring av konkurransen fra utlysning til antakelse av leverandør. Eget dokument, eller dynamisk dokument i Mercell. Konkurransebeskrivelsen bør, av hensyn til gjenbruk, finnes i Websak.
    1. **Tildelingskriterier** vies særlig oppmerksomhet; disse må være entydige for tilbyder, og skape et egnet grunnlag for vurdering/sammenlikning.
6. **Enhetsleder** deltar i utformingen av /skal kjenne innholdet i konkurransedokumentene.
7. Opprett anskaffelsen i **Mercell**. Sett realistiske frister. Vær særlig OBS på forlengede frister (som kan forkortes med forhåndsvarsel) ved del III. Legg inn alt, herunder alle dokumenter.
8. Når **tilbudsfristen er utløpt**:
    1. Kvalifikasjonsvurdering i Mercell. Fortrinnsvis to tilstede.
    2. Tilbudsgjennomgang og -sammenlikning basert på tildelingskriteriene. Det er en styrke for saken at denne oppgaven fordeles på flere. Dokumenter alle vurderinger; lagre i Websak.
    3. Konklusjon
9. **Før inn** alle tilbud i Websak; unntatt offentlighet (se Websak-rutine)
10. Skriv **tildelingsbrev** i Websak. Karenstid. Send
    1. Tildel i Mercell med henvisning til utsendt tildelingsbrev. Dette avslutter saken i Mercell.
11. **Kontakt vinneren** av konkurransen; avtal kontraktsmøte. Dersom dette avholdes før karenstiden er utstått må dette gjøres klart, og kontrakt må ikke signeres.
12. Gjennomfør **kontraktsmøte**. Enhetsleder skal fortrinnsvis være til stede, ev lede møtet.
    1. Kontraktsmøtereferat skrives og signeres av prosjektleder. Lagres i Websak
    2. Kontraktsblankett utfylles. Denne signeres av enhetsleder. Når denne er signert av begge parter er kontrakt inngått. Lagres i Websak
13. Sett sammen **komplett kontrakt.** Sendes kontraktspart. Lagres i Websak.

Den andre rutinebeskrivelsen i Compilo er kalt *Innkjøp på avdelingen* og gjelder for enheten *Oppvekst.* Rutinen gjelder interne innkjøp på avdelingen, herunder for eksempel kaffe, te, kontormateriell, papir etc., og beskriver hvordan slike anskaffelser gjennomføres. Beskrivelsen fremgår av nedenstående utklipp.

Hvordan / beskrivelse

Hvordan foreta innkjøp på avdelingen

Kaffe, te, kontormateriell, papir etc.

1. Logg deg på i følgende link: À jour Web (pssu.no) Dette er Aksess Innkjøp som benyttes til innkjøp
2. Trykk på «opprett handlekurv» i menyen

3. I menyen til venstre velger du hvilken kategori du skal handle inn i (en handlekurv per kategori)
4. Du får nå opp den aktuelle leverandøren. Trykk på åpne
5. På noen leverandører må du nå velge hvilken kunde du er (eks. på dagligvarer må du velge Sortland kommune Avd Oppvekst)
6. Nå skal du være kommet inn på handlesiden til leverandøren. Her skal du kunne velge produkter fra menyen, eller søke dem opp.
7. Legg ønskede varer i handlekurven
8. Når du er ferdig handlet, trykk på Handlevognen, og der trykker du på knappen «Returner til Ajour».
9. Nå må du fylle inn litt opplysninger:

- Sett inn dagens dato som ønsket leveransedato
- Oppgi ansattnummeret ditt på «Ansvarsnummer».

10. Send bestilling. Du vil få en bekreftelse på e-post.

Risiko / tenk på

Prøv å samle opp det du skal bestille slik at det ikke blir så mange små bestillinger

Av årsmelding for 2021, behandlet av kommunestyret i møte juni 2022, fremgår det av rapporteringen fra enheten *Teknisk og samfunnsutvikling* at innkjøpsansvarlig har arbeidet med å videreutvikle rutiner og standarder omkring anskaffelser. Videre at det i 2021 har vært særlig fokus på rammeavtaler, og at rammeavtaler letter arbeidet med innkjøp og sikrer at leveransene er i tråd med lov om offentlige anskaffelser. Videre fremgår det at i ledermøter og i møter med ansatte kommuniseres betydningen av å forholde seg til gjeldende regler og rutiner for å sikre både kvalitet, lik praksis og kommunens omdømme.

Ovenstående utarbeidede rutiner gjelder i utgangspunktet for enheten *Prosjekt og utvikling.* Rutinen er ikke implementert i andre deler av organisasjonen, men den er tilgjengelig for alle ansatte i kommunen i Compilo. Når det gjelder for eksempel helse- og omsorgssektoren, så har de oppgitt at de ikke har skriftlige rutinebeskrivelser for gjennomføring av anskaffelser.

5.2 Innkjøpsverktøy

Kommunen benytter seg av innkjøpsverktøyet Mercell som er en anbudsløsning for innkjøpere og leverandører. Kommunen legger ut konkurranser i dette verktøyet, herunder enkeltkonkurranser, konkurranser om rammeavtaler, kunngjøringer om kommende konkurranser o.l. Mercell brukes ifølge kommunen til å beskrive prosessen. I noen tilfeller skapes konkurransebeskrivelsen som et dynamisk dokument i Mercell, i andre tilfeller er konkurransebeskrivelsen et separat dokument. I tillegg til at konkurranser publiseres i Mercell,

brukes verktøyet til innlevering av tilbud og til utsending av melding om tildeling av kontrakt. Normalt lages det manuelt en sak i Websak, hvor dokumentasjonen tilknyttet anskaffelsen overføres. Det er, ifølge kommunen, igangsatt et arbeid for å få på plass integrasjon mellom Mercell og Websak.

5.3 Samarbeid om innkjøp

Sortland kommune har i flere år deltatt i innkjøpssamarbeidet *«Samordna innkjøp i Nordland – SIIN».* Ordningen ledes av innkjøpskontoret i Bodø kommune. Ordningen fungerer slik at Bodø kommune gjør et utvalg av rammeavtaler som kommunene i samarbeidet kan knytte seg til. Det skal være signalisert fra Bodø kommune at det vil være mulighet til å knytte seg til 20-30 rammeavtaler. Representanter fra Sortland kommune oppgir at de så langt har valgt å knytte seg til nesten alle de tilbudte avtalene, men detter er altså en valgmulighet kommunen har. Sortland kommune har som deltaker i samarbeidet rett til å se konkurransegrunnlaget før utsendelse på anbud dersom de skal knytte seg til avtalen. Representanter fra Sortland kommune opplyser om at et interkommunalt innkjøpssamarbeid i Vesterålen på sikt kan komme til å erstatte innkjøpssamarbeidet i Nordland, men at dette arbeidet på nåværende tidspunkt ikke er igangsatt.

Revisors vurdering

Ovenstående funn viser at Sortland kommune gjennom skriftlige dokumenter har nedfelt interne regler og rutiner som gjelder for innkjøp i organisasjonen. Det mest sentrale dokumentet i så måte er innkjøpsreglementet, som gjelder i hele organisasjonen. Innkjøpsreglementet gir uttrykk for rutiner og bestemmelser som skal etterleves og hensyntas i kommunens anskaffelsesprosesser, og som er egnet til å sikre etterlevelse av lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Innkjøpsreglementet er tilgjengelig for alle ansatte i kommunen. Det er imidlertid grunn til å påpeke at innkjøpsreglementet ikke er oppdatert siden 2008. Offentlige anskaffelser er et fagområde som er i endring og utvikling, og i løpet av de femten årene som er gått siden siste revidering av reglementet, har det skjedd relativt store endringer i regelverket som gjelder. Herunder justeres terskelverdier jevnlig, og fra og med 1.1.2017 trådte ny lov og forskrift i kraft. I ny lov og forskrift er det blant annet gjort betydelige endringer med hensyn til terskelverdier. Ved at kommunens innkjøpsreglement ikke er oppdatert i henhold til nytt regelverk og justerte terskelverdier, kan en direkte etterlevelse av regelverket føre til feil praksis. Imidlertid vises det i reglementet til at nettopp terskelverdiene justeres, og at det er den som gjør innkjøp som er ansvarlig for å sjekke hvilke terskelverdier som gjelder. Dersom denne rutinen følges, vil det kunne motvirke en manglende regeletterlevelse som følge av at reglementet ikke er oppdatert. Kommunen viser til at det er flere deler av regelverket som fortsatt er aktuelt i dag. Blant annet viser reglementet til intern arbeidsfordeling på området for anskaffelser i kommunen, som revisor oppfatter gjelder i dag. Det samme gjelder for blant annet plikten til å ha internkontroll med kommunens virksomheter.

Ovenstående funn viser også at kommunen har bestemmelser om innkjøp, myndighet til å foreta innkjøp og internkontroll i andre kommunale reglementer, herunder delegasjonsreglement og økonomireglement. Dette kan indikere at kommunen søker å ha en bevisst holdning til regeletterlevelse på området for offentlige anskaffelser. Revisor oppfatter at det er klart delegert i organisasjonen hvem som har myndighet til å foreta innkjøp. En praksis der relativt få ansatte gjennomfører anskaffelsesprosesser, kan være egnet til å sikre lik anskaffelsespraksis i organisasjonen. I de tilfeller at de som gjennomfører anskaffelser får økt og opprettholdt sin kompetanse på området, kan dette bidra til å sikre høyere grad av regeletterlevelse. Bruk av innkjøpsverktøy som Mercell kan også bidra til å sikre regeletterlevelse, ved at prosessene i større grad er automatisert i slike verktøy. Eksempelvis

vil publisering av en konkurranse i Mercell automatisk medføre at konkurranse også kunngjøres i Doffin når det er relevant.

Ved enkelte enheter i organisasjonen er det utarbeidet skriftlige rutinebeskrivelser for gjennomføring av anskaffelser. Blant annet er slik rutinebeskrivelse utarbeidet og tatt i bruk hos enheten *Prosjekt og utvikling.* Slike rutinebeskrivelser er, dersom de benyttes, klart egnet til å sikre ivaretakelse av regelverket om offentlige anskaffelser. Revisor har imidlertid ikke funnet at slike rutinebeskrivelser er utarbeidet for andre enheter eller sektorer, eksempelvis for helse- og omsorgssektoren, som man må legge til grunn at gjør relativt omfattende innkjøp. Utarbeidelse av slike rutinebeskrivelser for flere sektorer/enheter i kommunen vil kunne bidra til å sikre større etterlevelse av regelverk og en mer ensartet anskaffelsespraksis. Det gjør også organisasjonen mindre sårbar ved for eksempel sykefravær og utskifting av personell. I forbindelse med gjennomføring av denne forvaltningsrevisjonen har revisor undersøkt kommunens faktiske anskaffelsespraksis.

Revisors vurdering er at Sortland kommune **til dels har oppfylt** revisjonskriteriet om å ha rutiner og retningslinjer som er egnet til å sikre ivaretakelse av regelverket om offentlige anskaffelser. I vurderingen vektlegges at det finnes et innkjøpsreglement, og rutinebeskrivelser for enkelte deler av virksomheten. Imidlertid legges det også betydelig vekt på at innkjøpsreglementet på enkelte områder er utdatert, og at det bør oppdateres i henhold til regelverk for fullt ut å kunne sikre regeletterlevelse. Når regelverket ikke er oppdatert, og når det henviser til lovbestemmelser som ikke lengre er gjeldende, kan dette medføre at ansatte i organisasjonen ikke vil anse det som gjeldende. Det faktum at reglementet ikke er lagt inn i kommunens kvalitetssystem er også et forhold som kan få betydning for regelverkets tilgjengelighet og relevans i organisasjonen. Det er også grunn til å vektlegge at rutinebeskrivelser kun er utarbeidet for enkelte deler av organisasjonen, og ikke gjelder for alle kommunens innkjøpere. **Revisors konklusjon er følgelig også at Sortland kommune til dels har systemer og rutiner som skal bidra til å sikre at anskaffelser foretas i samsvar med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.**

6 ETTERLEVELSE AV REGELVERK

Har Sortland kommune overholdt sentrale bestemmelser i regelverket om offentlige anskaffelser for anskaffelser foretatt i perioden 2019-2021?

Sortland kommune skal ved anskaffelse av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter:

- **Gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket**
- **Kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket**
- **Likebehandle leverandører**
- **Benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket**
- **Utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever**
- **Bruke kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket**
- **Benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket**
- **Meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket**
- **Føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket**
- **Sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig**
- **Bruke kravspesifikasjoner i henhold til regelverket**

Revisor har innhentet og gjennomgått dokumentasjon for ti utvalgte anskaffelser som er gjennomført i Sortland kommune i perioden 2019-2021. I det følgende presenteres revisors funn for de undersøkte anskaffelsene.

6.1 Anleggsvei Myrland

Revisors funn
Det ble 11.1.2021 signert kontrakt mellom Sortland kommune og Røkenes Maskin AS om etablering av anleggsvei på Myrland i Sortland kommune. Ifølge proff.no er Røkenes Maskin AS et selskap med adresse i Sortland kommune, og som driver i bransjen for *Utvinning fra grus- og sandtak, og utvinning av leire og kaolin.* Ifølge konkurransegrunnlaget innebar oppdraget nærmere bestemt *«uttrauing av myrmasser, grovfylling for ca. 370 m anleggsvei, samt rivning og bortkjøring av gammel fjøs».* Av kontrakten fremgår det at kontraktarbeidet skulle utføres for kr 1 592 112 inkl. mva. Det fremgår av investeringsregnskapet for 2021 at det er utbetalt totalt kr 3 664 227 til leverandøren, fordelt på totalt 18 utbetalinger.

Anskaffelsen er en vare- og tjenestekontrakt. Sortland kommune anslo at anskaffelsens verdi var under kr 2 millioner. Det fremkommer i konkurransedokumentene at kommunen la til grunn at anskaffelsen skulle gjennomføres etter forskrift om offentlige anskaffelser del I og II. Revisor har funnet at konkurransen er kunngjort i Doffin. Av utlysningen fremgår det at konkurransen skulle gjennomføres som en åpen tilbudskonkurranse. Videre har vi fått oversendt et konkurransegrunnlag. Dette består av dokumenter kalt *konkurransebeskrivelse,* som beskriver hvordan konkurransen skal gjennomføres, samt *kontraktsgrunnlag* som beskriver hva som skal anskaffes. De to dokumentene inneholder videre informasjon om hvilke

kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget og hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av tilbud.

Kommunen som oppdragsgiver har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. I konkurransegrunnlaget er det spesifisert hvilken dokumentasjon tilbyderne må sende for å godtgjøre at de oppfyller kvalifikasjonskravene. Kvalifikasjonskravene er tilknyttet egnethet til å utføre oppdraget, økonomisk og finansiell kapasitet samt tekniske og faglige kvalifikasjoner. Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling vil skje på bakgrunn av hvilket tilbud som har lavest pris.

Revisor har fått oversendt dokumentasjon som viser at det kom inn seks tilbud. Tilbudene var fra følgende leverandører:

- ONOS Ole Nordmo & Sønn AS
- Bulldozer Maskinlag Entreprenør AS
- Ottar Bergersen & Sønner AS
- Fagerhaug Maskin AS
- Røkenes Maskin AS
- Grunn & Betong Entreprenør AS

Av de seks innkomne tilbudene hadde tilbudet fra Røkenes Maskin AS lavest pris, og kommunen valgte følgelig å signere kontrakt med denne tilbyderen. Det er dokumentert overfor revisor at kommunen har foretatt en vurdering av hvorvidt tilbyderen oppfylte de oppstilte kvalifikasjonskravene.

Revisor har fått oversendt brev som viser meddelelse av beslutning om kontraktstildeling. Alle de seks tilbyderne står som mottakere av brevet.

Kommunen har ført anskaffelsesprotokoll. Her fremgår blant annet hva som er anskaffet, anslått kontraktsverdi, hvem som leverte tilbud, samt navn og begrunnelse for valg av leverandør. Det fremgår også bemerkninger fra gjennomgangen av kvalifikasjonskrav per leverandør, herunder at enkelte av leverandørene ikke hadde levert inn tilstrekkelig eller riktig dokumentasjon. Ingen av bemerkningene gjaldt valgte leverandør.

Revisors vurdering
Anskaffelsens verdi tilsier at konkurransen skulle følge del I og II i forskrift om offentlige anskaffelser. Anskaffelsen er kunngjort i Doffin i tråd med relevant, gjeldende regelverk. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket.* På bakgrunn av at kommunen har valgt åpen anbudskonkurranse, samt at konkurransegjennomføringen viser at valgte anskaffelsesprosedyre faktisk er benyttet, er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket.*

Kommunen har utarbeidet et konkurransegrunnlag, som revisor finner at inneholder den informasjonen som er påkrevd etter regelverket. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever.*

Kommunen har oppgitt i konkurransedokumentet at pris var eneste tildelingskriterium. Dokumentasjonen som belyser konkurransegjennomføringen, viser at kommunen også har

vektlagt pris som eneste tildelingskriterium ved valg av leverandør. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket.*

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til tilbydere. Kvalifikasjonskravene, og opplysninger om hvilken dokumentasjon som skal oversendes for å vise at tilbyderne oppfyller kravene, fremgår av konkurransedokumentene. Kvalifikasjonskravene er knyttet til egnethet til å utføre oppdraget, økonomisk og finansiell kapasitet samt tekniske og faglige kvalifikasjoner. Det er altså, etter revisors vurdering, oppstilt kvalifikasjonskrav som er lovlige etter regelverket og som står i forhold til leveransen. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket.*

Anskaffelsen er kunngjort etter regelverket, og det er benyttet lovlig anskaffelsesprosedyre. Dokumentasjonen som belyser anskaffelsesprosessen tyder på at alle tilbyderne har fått den samme informasjonen til samme tid, at tilbudene har blitt vurdert etter det samme tildelingskriteriet, og at valgte leverandør oppfylte de kvalifikasjonskravene som kommunen hadde oppstilt. Dette indikerer etter revisors syn at tilbyderne har konkurrert på samme vilkår og blitt vurdert på samme grunnlag. Revisor har ikke indikasjoner på, eller blitt gjort kjent med opplysninger som tilsier at kommunen ikke har likebehandlet leverandører. På bakgrunn av disse forholdene er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om å *likebehandle leverandører* og å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.*

Det er dokumentert overfor revisor at kommunen har meddelt beslutning om kontraktstildeling til alle tilbydere per brev. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket.*

Det er ført protokoll for anskaffelsen. Revisor har, ved en gjennomgang av protokollen, funnet at denne inneholder de opplysningene som forskriften stiller krav om, og som er relevante for å belyse konkurransegjennomføringen. Videre har revisor fått oversendt all relevant dokumentasjon som vi har etterspurt i tilknytning til anskaffelsesprosessen. Vi kan ikke se at det er vesentlige forhold ved prosessen som ikke er dokumentert. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket,* og å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig.*

6.2 Asfaltering kommunale veier

Revisors funn
Sortland kommune hadde i 2020 behov for å anskaffe en entreprenør til asfaltering/rehabilitering av fire kommunale veier tilsvarende en lengde på ca. 920 meter. Veiene som skulle rehabiliteres og asfalteres var de følgende:

- Brannknausen 240 meter
- Fjellveien 300 meter
- Elvebakken 238 meter
- KV19 (navnløs vei som ligger parallelt med fylkesveien) 140 meter

Videre fremgår det at utførelsen av oppdraget ville innbefatte:

- Sporfylling/oppretting, Agb11 eller tilsvarende
- Forsterkningsnett
- Slitelag, Agb11 eller tilsvarende
- Justering av kummer/sluker
- Forvalsing, det der er grus (KV19)

Det ble 11.8.2020 signert kontrakt mellom Sortland kommune og Veidekke Industri AS om utførelse av bygge- og anleggsarbeider. Det fremgår av kontrakten at kontraktsarbeidet skulle utføres for kr 1 393 364. Det fremgår av driftsregnskapet for 2020 at det er utbetalt totalt kr 1 750 293,51 til leverandøren, fordelt på åtte utbetalinger. Anskaffelsen er en vare- og tjenestekontrakt med anslått verdi under kr 2 000 000. I konkurransegrunnlaget er det lagt til grunn av kommunen selv at beregnet kontraktsverdi er kr 1 300 000, og at anskaffelsen dermed skulle gjennomføres etter Forskrift om offentlige anskaffelser del I og II.

Revisor har funnet at konkurransen er kunngjort i Doffin 5.6.2020. Av utlysningen fremgår det at konkurransen skulle gjennomføres som en åpen tilbudskonkurranse. Videre har revisor fått oversendt et konkurransegrunnlag, samt et dokument kalt *kontraktsgrunnlag,* som beskriver nærmere hva som skal anskaffes. De to dokumentene inneholder videre informasjon om hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av tilbud, og hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget.

Kommunen som oppdragsgiver har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. Ifølge konkurransegrunnlaget skal tjenesten utføres på en *«faglig profesjonell og tillitsvekkende måte som ivaretar oppdragsgivers behov på best mulig måte».* Videre fremgår det om kvalifikasjonskrav at potensielle leverandører, for å få sitt tilbud evaluert, må levere egenerklæring om at selskapet oppfyller følgende kvalifikasjonskrav:

- Egnethet til å utføre de faglige aktivitetene, inkludert krav om registrering i et foretaksregister, faglig register eller et handelsregister
  - Firmaattest
  - Erklæring fra foretak om tilknytning til offentlig godkjente lærlingordninger som gjelder ved kontraktsgjennomføring
  - Attester for registrering i faglig register som bestemt ved lovgivning i det land hvor leverandør er etablert
  - Attest for skatt og MVA
  - Leverandøren skal ikke være konkurs, begjært konkurs, under gjeldsforhandlinger, under avvikling eller begjært tvangsoppløst
  - Fullmakt utvidet skatteattest
- Økonomisk og finansiell kapasitet
  - Leverandøren skal ha god økonomisk og finansiell soliditet som gir oppdragsgiver en trygghet for at leverandøren vil være økonomisk levedyktig i hele avtaleperioden
- Tekniske og faglige kvalifikasjoner
  - Foretakets viktigste leveranser de siste tre årene, inkludert deres verdi, tidspunkt og mottaker
  - Redegjørelse vedrørende foretakets helse, miljø og sikkerhetspolicy
  - Redegjørelse vedrørende foretakets kvalitetssikringssystem/kvalitetsstyringssystem
- Vilkår knyttet til gjennomføring av kontrakten

- Egenerklæring på kapasitet til utførelse av oppdraget i 2020

Revisor har fått oversendt et dokument som viser at oppdragsgiver har foretatt en vurdering av den dokumentasjonen som valgte leverandør Veidekke AS har sendt inn for å godtgjøre at de oppfyller de oppstilte kvalifikasjonskravene. Dokumentet viser at alle kvalifikasjonskravene er vurdert som oppfylt av kommunen.

Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling av kontrakt skjer på bakgrunn av hvilket tilbud som har det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet. Videre fremgår det at de to kriteriene vil vektes på følgende måte:

- Pris 70 %
- Tid 30 %

Videre fremgår det at tilbyderen skal gi samlet fast pris som inkluderer alt av kostnader som forventes med oppdraget (arbeidstid, reise, utstyr og materiell ol.) Prisene skal også være spesifisert i tilbudet og for hver lokasjon. Om tid, fremgår det at tilbyderen skal oppgi bekreftet oppstartstidspunkt etter kontraktsignering og forventet produksjonstid i antall uker.

Revisor har fått oversendt dokumentasjon som viser at det kom inn tre tilbud i konkurransen. Tilbudene var fra følgende leverandører:

Leverandør	Pris eks. mva	Tid
Swerock AS	2 122 920	10 arbeidsdager
Thore Magnussen og Sønn AS	4 761 375	Innen 30.9.2020[25]
Veidekke Industri AS	1 393 364	I løpet av 2020

Av ovenstående tabell fremgår det at Veidekke Industri AS leverte lavest pristilbud. Revisor har fått oversendt dokumentasjon som viser hvordan oppdragsgiver rangerte de tre tilbyderne med hensyn til tildelingskriteriet «tid». Her ble Thore Magnussen og Sønn AS gitt karakter 10, og de to øvrige tilbyderne ble gitt karakter 9. Det fremgår av dokumentasjon at vurderingen av de to tildelingskriteriene er gjort etter forholdsmessighetsprinsippet, og at begge kriteriene er vurdert og poengsettet separat av ulike personer. Som en følge av at tildelingskriteriet pris skulle vektes tyngst, besluttet kommunen å tildele kontrakt til Veidekke Industri AS.

Kommunen har sendt meddelelse om beslutning om kontraktstildeling til alle tilbyderne. Her vises det til konkurransen, og det fremgår informasjon om valg av leverandør og om hvordan oppdragsgiver har vurdert de innkomne tilbudene opp mot tildelingskriteriene. Det fremgår også informasjon om karensperiode.

Kommunen har ført anskaffelsesprotokoll. Her fremgår blant annet hva som er anskaffet, anslått kontraktsverdi, hvem som leverte tilbud, samt navn og begrunnelse for valg av leverandør.

Revisors vurdering
Anskaffelsens verdi tilsier at konkurransen skulle følge del I og II i forskrift om offentlige anskaffelser. Anskaffelsen er kunngjort i Doffin i tråd med relevant, gjeldende regelverk. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å

[25] Tilbudsbrev datert 19. juni 2020

kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket. På bakgrunn av at kommunen har valgt åpen anbudskonkurranse, samt at konkurransegjennomføringen viser at valgte anskaffelsesprosedyre faktisk er benyttet, er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket.*

Kommunen har utarbeidet et konkurransegrunnlag, som revisor finner at inneholder den informasjonen som er påkrevd etter regelverket. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever.*

Kommunen har benyttet pris og tidsbruk for gjennomføring som tildelingskriterier. Dette er lovlige tildelingskriterier etter regelverket. Dokumentasjonen som belyser konkurransegjennomføringen, viser at kommunen også har vektlagt disse kriteriene ved valg av leverandør. Pris er, i tråd med det som ble sagt i konkurransegrunnlaget, vektlagt tyngst. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket.*

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til tilbydere. Kvalifikasjonskravene, og opplysninger om hvilken dokumentasjon som skal oversendes for å vise at tilbyderne oppfyller kravene, fremgår av konkurransedokumentene. Kvalifikasjonskravene er knyttet til egnethet til å utføre oppdraget, økonomisk og finansiell kapasitet samt tekniske og faglige kvalifikasjoner. Det er altså, etter revisors vurdering, oppstilt kvalifikasjonskrav som er lovlige etter regelverket og som står i forhold til leveransen. Det er dokumentert at oppdragsgiver har vurdert valgte leverandør opp mot oppstilte kvalifikasjonskrav, og funnet av leverandør har oppfylt disse. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket.*

Anskaffelsen er kunngjort etter regelverket, og det er benyttet lovlig anskaffelsesprosedyre. Dokumentasjonen som belyser anskaffelsesprosessen tyder på at alle tilbyderne har fått den samme informasjonen til samme tid, at tilbudene har blitt vurdert etter det samme tildelingskriteriet, og at valgte leverandør oppfylte de kvalifikasjonskravene som kommunen hadde oppstilt. Dette indikerer etter revisors syn at tilbyderne har konkurrert på samme vilkår og blitt vurdert på samme grunnlag. Revisor har ikke indikasjoner på, eller blitt gjort kjent med opplysninger som tilsier at kommunen ikke har likebehandlet leverandører. På bakgrunn av disse forholdene er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om å *likebehandle leverandører* og å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.*

Det er dokumentert overfor revisor at kommunen har meddelt beslutning om kontraktstildeling til alle tilbydere per brev. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket.*

Det er ført protokoll for anskaffelsen. Revisor har, ved en gjennomgang av protokollen, funnet at denne inneholder de opplysningene som forskriften stiller krav om, og som er relevante for å belyse konkurransegjennomføringen. Videre har revisor fått oversendt all relevant dokumentasjon som vi har etterspurt i tilknytning til anskaffelsesprosessen. Vi kan ikke se at det er vesentlige forhold ved prosessen som ikke er dokumentert. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket,* og å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig.*

6.3 Avløp Holmstad

Revisors funn
Det ble 23.3.2022 signert kontrakt mellom Sortland kommune og Ottar Bergesen & Sønner AS om bygge- og anleggsarbeider. Ifølge kontrakten påtok leverandøren seg ved signering å utføre følgende kontraktsarbeid: «*Nytt avløpsanlegg med septiktank langs Grønnåsveien på Holmstad. Opprenskning av overvannsgrøfter iht. kontraktsgrunnlag».* Ifølge proff.no er Ottar Bergersen & Sønner AS et selskap som driver i bransjen for grunnarbeid. Selskapet har adresse i Straumsjøen i Vesterålen. Av kontrakten fremgår det at kontraktsarbeidet skulle utføres for kr 2 848 651,65. Det fremgår av investeringsregnskapet at det er utbetalt totalt kr 2 949 814,8 til leverandøren på prosjektet. Anskaffelsen er en bygge- og anleggskontrakt med anslått verdi under 56 millioner kroner ekskl. mva. Kommunen har selv beregnet kontraktsverdien til å være kr 4 500 000. Anskaffelsen skulle dermed gjennomføres etter forskrift om offentlige anskaffelser del I og II. Dette er også i konkurransedokumentene lagt til grunn av kommunen selv.

Revisor har funnet at konkurransen er kunngjort i Doffin 21.1.2020. Av utlysningen fremgår det at konkurransen skulle gjennomføres som en åpen tilbudskonkurranse. Videre har vi fått tilsendt to dokumenter, *konkurransebeskrivelse* og *kontraktsgrunnlag* som til sammen utgjør konkurransegrunnlaget. Dokumentene inneholder en utførlig beskrivelse av hva som skal anskaffes. Videre fremgår det informasjon om at vilkår i *NS2010:8406 Utførelsesentreprise* vil gjelde for kontrakten. Konkurransebeskrivelsen inneholder også informasjon om hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av tilbud.

Kommunen som oppdragsgiver har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. For å vise at eventuelle tilbydere oppfylte kvalifikasjonskravene er det i konkurransegrunnlaget spesifisert hvilken dokumentasjon som måtte oversendes. Kvalifikasjonskravene er tilknyttet

- Egnethet til å utføre de faglige aktivitetene, inkludert krav om registrering i et foretaksregister, faglig register eller et handelsregister
- Økonomisk og finansiell kapasitet
- Tekniske og faglige kvalifikasjoner

Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling vil skje på bakgrunn av hvilket tilbud som har lavest pris.

Revisor har fått oversendt dokumentasjon som viser at det kom inn fire tilbud. Tilbudene var fra følgende leverandører:

Leverandør	Pris eks. mva.
Bulldozer Maskinlag Entreprenør AS	4 134 652,25
Ottar Bergersen & Sønner AS	2 848 651,65
Staven Grus AS	2 904 029,00
Røkenes Maskin AS	3 415 192,00

Av de fire innkomne tilbudene hadde Ottar Bergersen & Sønner AS lavest pris, og kommunen valgte følgelig å signere kontrakt med denne tilbyderen. Det er dokumentert overfor revisor at kommunen har foretatt en vurdering av hvorvidt tilbyderen oppfylte de oppstilte kvalifikasjonskravene, og at tilbyderen hadde sendt inn tilstrekkelig dokumentasjon for å godtgjøre dette.

Revisor har fått oversendt brev som viser meddelelse av beslutning om kontraktstildeling. Her fremgår hvem som er valgt leverandør og vedkommende leverandørs pristilbud, samt informasjon om karensperiode.

Det foreligger et dokument kalt *Anskaffelsesrapport.* Dette dokumentet er generert i Mercell, som er kommunens konkurransegjennomføringsverktøy. Av dokumentet fremgår det hva som er anskaffet, hvilke leverandører som leverte tilbud og hvilken leverandør som ble tildelt kontrakt. Oppdragsgivers navn og adresse, samt anslått kontraktsverdi fremgår også. Det fremgår ikke begrunnelse for valg av leverandør.

Revisors vurdering
Anskaffelsens verdi tilsier at konkurransen skulle følge del I og II i forskrift om offentlige anskaffelser. Anskaffelsen er kunngjort i Doffin i tråd med relevant, gjeldende regelverk. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket*. På bakgrunn av at kommunen har valgt åpen tilbudskonkurranse, samt at konkurransegjennomføringen viser at valgte anskaffelsesprosedyre faktisk er benyttet, er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket.*

Kommunen har utarbeidet et konkurransegrunnlag, som revisor finner at inneholder den informasjonen som er påkrevd etter regelverket. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever.*

Kommunen har oppgitt i konkurransedokumentet at pris var eneste tildelingskriterium. Det foreligger ikke dokumentasjon som eksplisitt viser hvordan kommunen har vurdert de innkomne tilbudene opp mot hverandre, men i alle tilfeller er det klart at kommunen har valgt den leverandøren som hadde det laveste pristilbudet. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket.*

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til tilbydere. Kvalifikasjonskravene, og opplysninger om hvilken dokumentasjon som skal oversendes for å vise at tilbyderne oppfyller kravene, fremgår av konkurransedokumentene. Kvalifikasjonskravene er knyttet til egnethet til å utføre oppdraget, økonomisk og finansiell kapasitet samt tekniske og faglige kvalifikasjoner. Det er altså, etter revisors vurdering, oppstilt kvalifikasjonskrav som er lovlige etter regelverket og som står i forhold til leveransen. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket.*

Anskaffelsen er kunngjort etter regelverket, og det er benyttet lovlig anskaffelsesprosedyre. Dokumentasjonen som belyser anskaffelsesprosessen tyder på at alle tilbyderne har fått den samme informasjonen til samme tid, at tilbudene har blitt vurdert etter det samme tildelingskriteriet, og at valgte leverandør oppfylte de kvalifikasjonskravene som kommunen hadde oppstilt. Dette indikerer etter revisors syn at tilbyderne har konkurrert på samme vilkår og blitt vurdert på samme grunnlag. Revisor har ikke indikasjoner på, eller blitt gjort kjent med opplysninger som tilsier at kommunen ikke har likebehandlet leverandører. På bakgrunn av disse forholdene er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om å *likebehandle leverandører* og å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.*

Det er dokumentert overfor revisor at kommunen har meddelt beslutning om kontraktstildeling til alle tilbydere per brev. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket.*

Det foreligger et dokument kalt *anskaffelsesrapport,* som revisor oppfatter at utgjør anskaffelsesprotokollen som regelverket stiller krav om. Anskaffelsesrapporten inneholder langt på vei den informasjonen som det stilles krav om i regelverket. Dokumentet inneholder ikke begrunnelse for valg av leverandør, samt nøyaktig kontraktsverdi på den inngåtte kontrakten med valgte leverandør. Dette er informasjon som etter krav i regelverket skal fremgå av anskaffelsesprotokollen. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune **til dels** har oppfylt revisjonskriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket.* Videre har revisor fått oversendt all relevant dokumentasjon som vi har etterspurt i tilknytning til anskaffelsesprosessen. Vi kan ikke se at det er vesentlige forhold ved prosessen som ikke er dokumentert. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har oppfylt revisjonskriteriet om å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig.*

6.4 BPA ULOBA AS

Revisors funn
Revisor har, ved gjennomgang av Sortland kommunes driftsregnskap for årene 2019, 2020 og 2021 funnet at det er gjort utbetalinger til leverandøren ULOBA. Utbetalingene er på henholdsvis kr 4 177 138,88 i 2019, 3 155 468,28 i 2020 og 378 921,00 i 2021. Ifølge proff.no er ULOBA et selskap som driver innenfor bransjen for hovedkontortjenester og hjemmehjelp. Revisor har ikke funnet at Sortland kommune har en rammeavtale med denne leverandøren.

Revisor henvendte seg til kommunen med spørsmål om hva kommunen kjøper fra denne leverandøren, og hvorvidt kjøpene er konkurranseutsatt. Vi fikk følgende tilbakemelding fra helse- og omsorgssjef:

«BPA-anskaffelsen som står nederst i tabellen (ULOba) er gjort uten konkurranse og ut fra brukers ønske. Dette er gjort med utgangspunkt om at dette er innenfor regelverket på området, jfr. 43.3. Anskaffelser av helse- og sosialtjenester under EØS-terskelverdien. Det er mulig at det kan være andre tolkninger av dette og jeg ser i alle fall at dette burde vært dokumentert i en anskaffelsesprotokoll».

Kommunen skriver videre at det som ofte kompliserer denne typen saker, er at brukeren på forhånd har gjort seg opp en mening om hvem vedkommende ønsker som leverandør. I slike tilfeller er det ofte, ifølge kommunen, slik at man ønsker å imøtekomme brukerens ønsker og velger å ikke starte en omfattende konkurranse som kanskje kan ende i konflikt med bruker.

Kommunen opplyser om at det skal lages en politisk sak om å bruke konsesjon i disse sakene, og at når dette er på plass vil brukerne sannsynligvis få en liste med forhåndskvalifiserte leverandører å velge mellom. Revisor oppfatter at et slikt forslag vil innebære at bruken av private tilbydere av brukerstyrt personlig assistanse etter helse- og omsorgstjenesteloven vil gjøres gjennom tjenestekonsesjonskontrakter.

Revisors vurdering
Kjøp av BPA-tjenester fra ULOBA overstiger kr 100 000, og omfattes dermed av regelverket for offentlige anskaffelser. Det tilsier at Sortland kommune ved denne anskaffelsen, som et minstekrav, skulle sørget for å ivareta anskaffelsesregelverkets grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet. For kjøp av helse- og sosialtjenester gjelder andre terskelverdier enn etter forskriften for øvrig, og ved anskaffelser av helse- og sosialtjenester med verdi på mellom kr 100 000 eks. mva. og EØS-terskelverdien på kr 6 950 000 eks. mva., får kun anskaffelsesloven og forskriften del I anvendelse. Dette innebærer at oppdragsgiveren står fritt til selv å velge hvilke leverandører han ønsker å invitere til å levere tilbud, og at det således ikke påhviler oppdragsgiver en kunngjøringsplikt[26]. For kjøp av helse- og omsorgstjenester gjelder også andre regler for gjennomføring av konkurransen. Blant annet er det anledning til å tildele kontrakter ved brukervalg, jf. anskaffelsesforskriften § 30-1. Det er også utarbeidet en egen veileder for anskaffelse av helse- og sosialtjenester[27]. Ovenstående funn viser at det er gjort totale utbetalinger til leverandøren som overstiger EØS-terskelverdien, men det er klart at utbetalingene knytter seg til flere kontrakter som kommunen har hatt med leverandøren over flere perioder. Revisor legger i alle tilfeller til grunn at det er snakk om kontrakter med verdi på over kr 100 000, og at anskaffelsesregelverket dermed kommer til anvendelse.

Kommunen har ikke utsatt anskaffelsen for konkurranse ved å invitere flere leverandører til å inngi tilbud. Konkurranseprinsippet er heller ikke ivaretatt på andre måter. Det er ikke andre aktører enn ULOBA som har hatt mulighet til å få disse avtalene med kommunen. Kommunen som oppdragsgiver har ikke bestridt at det er gjort direkte kjøp fra leverandøren uten forutgående konkurranse. Direkte anskaffelser av varer og tjenester som verdimessig er omfattet av regelverket om offentlige anskaffelser, kan bare gjøres rent unntaksvis.

Som vist til ovenfor er det anledning til å gjennomføre helse- og omsorgsanskaffelser etter bestemmelser som avviker noe fra de alminnelige bestemmelsene i anskaffelsesregelverket. Imidlertid for denne anskaffelsen har kommunen ikke dokumentert noen av vurderingene som er gjort knyttet til valg av leverandør. Det lar seg derfor ikke gjøre å vurdere hvorvidt kommunen hadde hjemmel i lov eller forskrift til å unnta anskaffelsen fra konkurranse. I alle tilfeller er oppdragsgiver pålagt å etterleve grunnleggende prinsipper i anskaffelsesregelverket. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.*

For alle anskaffelser med verdi over kr 100 000 er det krav om protokollføring. Det foreligger ingen dokumentasjon som kan belyse denne anskaffelsen, herunder heller ikke anskaffelsesprotokoll. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriene om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket,* samt å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen er skriftlig.*

Øvrige revisjonskriterier blir, på bakgrunn av at det ikke foreligger noen former for dokumentasjon som kan belyse anskaffelsen, ikke relevant å vurdere.

[26] Jf. Nærings- og fiskeridepartementets veileder til reglene om offentlige anskaffelser pkt. 43.3
[27] Veileder i anskaffelser av helse- og sosialtjenester, Difi 2008

6.5 El-varebil

Revisors funn
En gjennomgang av Sortland kommunes investeringsregnskap for 2020 viser at det er gjort tre utbetalinger til Vesterålen Bil AS på totalt kr 1 111 968,00. Utbetalingene knytter seg til kjøp av nye EL-varebiler til kommunen. Kontrakt mellom Sortland kommune og Vesterålen Bil A/S ble signert 14.4.2020.

Revisor har funnet at anskaffelsen ble kunngjort i Doffin 24.2.2020. Av utlysningen fremgår det at estimert kontraktsverdi var kr 1 100 000. For øvrig vises det i utlysningen til vedlagt kravspesifikasjon. Kontraktsverdien tilsier at anskaffelsen skulle gjennomføres etter forskriftens del I. Dette er også i konkurransedokumentene lagt til grunn av kommunen selv.

Kommunen har utarbeidet konkurransegrunnlag for anskaffelsen. Konkurransegrunnlaget består av to dokumenter; *Konkurransegrunnlag* og *Kravspesifikasjon.* Av kravspesifikasjonen fremgår det at Sortland kommune skulle anskaffe tre EL-varebiler til bruk som tjenestebiler av eiendom- og IKT-seksjonen. Kommunen hadde fått støtte fra ENOVAs nullutslippsfond til å anskaffe kjøretøyene. Tilskuddet var på kr 25 000 per kjøretøy, til sammen kr 75 000.

Om anskaffelsesprosedyre fremgår det av konkurransegrunnlaget at oppdragsgiver skulle tildele kontrakt uten å ha kontakt med leverandørene utover å foreta eventuelle mindre avklaringer/korrigeringer av tilbudene. Videre fremgår det at forhandlinger likevel kunne bli gjennomført dersom oppdragsgiver, etter at tilbudene er mottatt, vurderte det som hensiktsmessig. Utvelgelsen ville i så fall bli gjort etter en vurdering av tildelingskriteriene. Oppdragsgiver presiserte i konkurransedokumentet at ingen leverandører kunne forvente dialog om sitt tilbud, og at de derfor måtte levere sitt beste tilbud.

Oppdragsgiver valgte å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. Kvalifikasjonskravene er knyttet til egnethet til å utføre de faglige aktivitetene samt økonomisk og finansiell kapasitet. Om tildelingskriterier fremgår det at «tildeling vil skje på basis av hvilket tilbud som har det beste forholdet poengscore basert på følgende kriterier:

- Pris – vekt 60 % (tilbyder skal gi samlet pris på leveransen av kjøretøyene som tilfredsstiller samtlige minimumskrav som er avkrysset i kravspesifikasjon (pos 1-28). Utover minimumskravene skal det leveres pris også på utstyr som listet som opsjon (pos 30-38). Postene inngår i konkurransegrunnlaget, men vil kun inngå i kontraktssummen hvis opsjonene velges)
- Rekkevidde – 30 % (dokumentasjon på forventet rekkevidde sommerstid og vinterstid ved fullt batteri)
- Leveringstid – 10 % (beskrives med levering i uker etter signert kontrakt)

Revisor har fått oversendt en anskaffelsesprotokoll som er generert i Mercell. Av protokollen fremgår det at totalt åtte leverandører hadde blitt invitert til konkurransen, eller bedt om tilgang til den. Disse leverandørene var:

- Sigurd Pedersen AS
- Nordvik AS Sortland
- Sortland Auto AS
- Biltrend Vesterålen AS
- RSA (Rutebileiernes Standardiseringsaksjeselskap)

- Trondsen Bil AS
- Vesterålen Bil AS
- Bil i Nord AS

I kravspesifikasjonen, datert 31.1.2020 er det stilt nærmere krav til leveransen. Her fremgår blant annet at bilene må være registrert innen 31. juli 2020. I forbindelse med dette punktet i kravspesifikasjonen fikk revisor en henvendelse fra en av de potensielle leverandører. Henvendelsen fremgår i sin helhet nedenfor.

Fra	Petter Løkken (Sigurd Pedersen AS)
Til	Sortland kommune (Brynjulv Øverby, Tom-Erik Fuglevik)
Dato	09.03.2020 18.00
Emne	Antall tilbydere for elektriske varebiler i Sortland

Hei.
I dokumentasjonen er det satt krav om at bilene må være registrert innen 31. juli 2020.

Pt er det etter det vi kjenner til ingen tilbydere som har mulighet til å levere på de krav som er satt av Sortland Kommune, så lenge det også er et krav at nødvendig service må kunne utføres på Sortland.

I løpet av høsten kommer flere fabrikanter med elektriske varebiler i det sjiktet dere etterspør, noe som trolig vil påvirke prisbildet positivt likt det som har skjedd på elektriske personbiler, der ny teknologi gir prisfall på gammel.

Ovennevnte er basert på deres kravspesifikasjon.

mvh Petter Løkken
Teknisk Bureau Sortland AS (Sigurd Pedersen AS)

Sortland kommune responderte på henvendelsen ved å sende følgende e-post til alle de potensielle leverandørene:

Sortland kommune gir slik tilbakemelding:'

"Fristen for levering av bil endres ikke. Hvis det viser segat ingen kan levere innen fristen vil vi vurdere ny konkurranse."

Vennlig hilsen
Brynjulv Øverby

Kommunen fikk en ytterligere henvendelse fra potensiell leverandør ang. kravspesifikasjonen. Denne fremgår i sin helhet i det følgende.

Fra	Petter Løkken (Sigurd Pedersen AS)
Til	Sortland kommune (Tom-Erik Fuglevik)
Dato	24.02.2020 14.18
Emne	Krav til EuroNCAP

Hei.
Dere setter som krav minimum 3 stjerner i euroNCAP samtidig som dere ber om tilbud på varebiler.

Varebiler er ikke testet ihht disse kravene. Det kan finnes personbilutgaver av tilsvarende modeller med euroNCAP tester, men disse kan ikke garanteres samme egenskaper som en varebil.

Er det personbiler registrert som varebil kl 2. dere egentlig ønsker tilbud på?

mvh Petter Løkken

Kommunen ga følgende tilbakemelding på henvendelsen:

Hei Petter.

Takk for tilbakemeldingen ang euroNCAP. jeg skal korrigere konkurransebeskrivelsen slik at det blir korrekt.
Det er varebiler vi etterspør i denne konkurransen.

Av kravspesifikasjonen som revisor har fått oversendt fremgår det ikke krav om minimum 3 stjerner i euroNCAP, som nevnt i ovenstående henvendelse fra potensiell leverandør.

Av disse leverandørene var det kun Vesterålen Bil AS som leverte tilbud. Kommunen valgte følgelig å inngå kontrakt med denne leverandøren. Revisor har fått oversendt dokumentasjon som viser at Vesterålen Bil AS ble vurdert å oppfylle de oppstilte kvalifikasjonskravene.

Det er ført protokoll for anskaffelsen. Denne inneholder blant annet informasjon om oppdragsgiver, hva som er anskaffet, hvilke leverandører som ble invitert til konkurransen, samt hvilken leverandør som valgte å levere tilbud. Protokollen inneholder også informasjon om valgte leverandør.

Revisors vurdering
Anskaffelsen er gjennomført etter forskriftens del I. For slike anskaffelser er det mindre detaljerte krav til gjennomføring av konkurransen. For vurdering av denne anskaffelsen vil følgelig kun enkelte av de utledede revisjonskriteriene ha relevans. Det er likevel klart at regelverkets overordnede prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet skal hensyntas og etterleves.

For anskaffelser som gjennomføres etter forskriftens del I er det ikke krav om kunngjøring i Doffin. Revisor har funnet at konkurransen likevel ble utlyst i Doffin, og at åtte leverandører fikk forespørsel om å delta i konkurransen. Dette må etter revisors vurdering være tilstrekkelig til å kunne si at kommunen har utsatt oppdraget for konkurranse. Revisors vurdering er derfor at kommunen har **oppfylt** kriteriet om å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.*

Videre viser dokumentene tilknyttet anskaffelsen at kommunen ikke har avvist noen tilbud. Fordi det bare kom inn ett tilbud i konkurransen er det ikke grunn til å vurdere hvorvidt kommunen har likebehandlet leverandører i den fasen av anskaffelsesprosessen der innkomne tilbud vurderes opp mot tildelingskriterier og det treffes beslutning om kontraktstildeling. Kravet til likebehandling av leverandører gjelder imidlertid i alle faser av anskaffelsesprosessen. Dette innebærer blant annet at alle potensielle leverandører skal konkurrere på like vilkår og ha tilgang til den samme informasjonen. I denne konkrete anskaffelsesprosessen måtte kommunen gjøre endringer i konkurransegrunnlaget. Det er dokumentert overfor revisor at dette ble gjort, og at alle potensielle tilbydere ble informert om endringen før tilbudsfristens utløp. Dette viser etter revisors syn at alle potensielle tilbydere har hatt tilgang til den samme informasjonen i konkurransens innledende fase. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** kriteriet om å *likebehandle leverandører.*

Plikten til å føre protokoll gjelder for alle anskaffelser som omfattes av regelverket. Revisor har funnet at det er utarbeidet en anskaffelsesprotokoll, og at denne inneholder informasjon om alle vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen. Protokollen inneholder også informasjon om dialogen mellom oppdragsgiver og potensielle leverandører knyttet til kravspesifikasjonen. Revisor har for øvrig fått oversendt all den dokumentasjonen som vi har

etterspurt tilknyttet den konkrete anskaffelsen. Vi har ikke indikasjoner på at det er vesentlige forhold ved anskaffelsesprosessen som ikke er dokumentert, eller at det finnes relevant dokumentasjon som ikke er oversendt revisor. På bakgrunn av ovenstående er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket,* og å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen er skriftlig.*

6.6 Ford Transitt

Revisors funn
Sortland kommunes investeringsregnskap for 2020 viser at det er gjort seks utbetalinger til Biltrend Vesterålen AS på totalt kr 2 048 276,20. Utbetalingene knytter seg til kjøp av to varebiler, herunder en varebil til Eiendom/Renholdstjenesten, og en varebil til Kommunalteknikk/veidrift. Kontrakt mellom Sortland kommune og Biltrend Vesterålen AS er signert 20.12.2019.

Anskaffelsen er en vare- og tjenestekontrakt med anslått verdi under kr 2 000 000. Anskaffelsen skulle dermed gjennomføres etter forskrift om offentlige anskaffelser del I og II. Dette er også i konkurransedokumentene lagt til grunn av kommunen selv.

Revisor har funnet at anskaffelsen er kunngjort i Doffin 2.5.2019. Av utlysningen fremgår det at konkurransen skulle gjennomføres som en åpen tilbudskonkurranse.

Revisor har fått oversendt et dokument kalt kontraktsgrunnlag og en konkurransebeskrivelse. Disse utgjør konkurransegrunnlaget. Om kontraktsvilkår fremgår det at avtaleforholdet reguleres av de bestemmelser som fremkommer av kontraktsgrunnlaget, og at tilbudet skal baseres på betingelsene som er gitt i konkurransegrunnlaget. Kontraktsgrunnlaget gir utførlig informasjon om hva som skal anskaffes, og konkurransebeskrivelsen gir informasjon om hvilke krav som gjelder for innholdet i, og utformingen av tilbud.

Om anskaffelsesprosedyre fremgår det av utlysningen i Doffin at anskaffelsen skulle gjennomføres som en åpen tilbudskonkurranse. Av kunngjøringen i Mercell-databasen fremgår det at også flere lokale firma var blitt gjort oppmerksom på konkurransen for å øke mulighet for deltakelse/for å få inn konkurrerende tilbud. Imidlertid fremgår det av konkurransegrunnlaget at konkurransen gjennomføres som konkurranse med forhandling, jf. FOA § 4-2.

Kommunen som oppdragsgiver har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere; tilbydere skulle være et lovlig etablert foretak, og ha levert sine oppgaver og betalt skatt, arbeidsgiveravgift og mva. Dette skulle dokumenteres ved attester.

Om tildelingskriterier fremgår det at forhandling om kontrakt skulle skje på grunnlag av hvilket tilbud som var mest fordelaktig ut fra følgende kriterier:

Varebil til veidrift
- Pris vektes 100 %

Varebil til renholdsdrift/Eiendom
- Pris vektes 60 %

- Leveringstid vektes 40 %. Levering innen 2 mnd. fra bestilling gir full skår på leveringstid; ved leveringstid ut over 2 mnd. reduseres skår på dette punkt.

Revisor har fått oversendt dokumentasjon som viser at det kun kom inn ett tilbud i konkurransen. Dette budet knyttet seg kun til en av de to bilene som skulle anskaffes. Tilbudet var fra Biltrend Vesterålen. Kommunen valgte derfor å inngå avtale med denne leverandøren. Det fremgår at kommunen hadde mottatt dokumentasjon og vurdert at leverandøren oppfylte kvalifikasjonskravene som var oppstilt. Det fremgår av dokumentasjon som revisor har fått oversendt at det må gjennomføres ny konkurranse for det andre kjøretøyet som skulle anskaffes.

Kommunen har ført anskaffelsesprotokoll. Her fremgår blant annet hva som er anskaffet og hvilke tilbud som kom inn. Oppdragsgiver har også i anskaffelsesprotokollen utførlig dokumentert egne vurderinger tilknyttet blant annet kontraktsverdi, og har også dokumentert tilbakemeldinger fra aktører i markedet tilknyttet kravspesifikasjonen.

Revisors vurdering
Anskaffelsens verdi tilsier at konkurransen skulle følge del I og II i forskrift om offentlige anskaffelser. Anskaffelsen er kunngjort i Doffin i tråd med relevant, gjeldende regelverk. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket.*

Ifølge forskrift om offentlige anskaffelser kan oppdragsgiver for anskaffelser som skal gjennomføres etter forskriftens del I og II benytte seg av anskaffelsesprosedyrene åpen tilbudskonkurranse eller begrenset tilbudskonkurranse. I utlysningen i Doffin er det vist til at det skal gjennomføres en åpen tilbudskonkurranse. Imidlertid i konkurransegrunnlaget viser kommunen til at det skal gjennomføres en konkurranse med forhandlinger. Kommunen viser i den forbindelse til § 4-2 i forskrift om offentlige anskaffelser. I någjeldende forskrift om offentlige anskaffelser, som også var den gjeldende på tidspunktet for anskaffelsen, omhandler § 4-2 *ikke* valg av anskaffelsesprosedyre. Revisor legger til grunn at kommunen her viser til tidligere gjeldende forskrift om offentlige anskaffelser § 4-2. Her fremgikk følgende av § 4-2 d: *konkurranse med forhandling: anskaffelsesprosedyre hvor oppdragsgiver har adgang til å forhandle med en eller flere leverandører.* For anskaffelser som gjennomføres etter del I og II var det altså etter tidligere gjeldende forskrift anledning til å benytte konkurranse med forhandlinger som anskaffelsesprosedyre. Imidlertid under någjeldende forskrift er konkurranse med forhandlinger ikke tillatt anskaffelsesprosedyre for anskaffelser med verdi tilsvarende denne.

Det er grunn til å påpeke at kommunen i de ulike konkurransedokumentene har opplyst om to ulike anskaffelsesprosedyrer. Det avgjørende for vurderingen blir imidlertid hvilken anskaffelsesprosedyre som faktisk er benyttet. Det kom kun inn ett tilbud i konkurransen. Som en følge av dette valgte kommunen å inngå kontrakt med tilbyder. Det har altså ikke vært relevant for oppdragsgiver å gå i forhandlinger med utvalgte leverandører. Den dokumentasjonen som belyser konkurransegjennomføringen, altså den dokumentasjonen som viser at kommunen har inngått kontrakt med en leverandør uten å ha gjennomført forhandlinger, indikerer i utgangspunktet at det er gjennomført en åpen tilbudskonkurranse. Det er imidlertid ikke mulig for revisor å vite hvilken anskaffelsesprosedyre kommunen hadde intensjoner om å bruke, eller hvorvidt kommunen ville ha benyttet konkurranse med forhandlinger dersom det ble relevant. Vi oppfatter ikke at vi har et tilstrekkelig datagrunnlag til å vurdere hvorvidt kommunen har benyttet tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket.

Kommunen har utarbeidet et konkurransegrunnlag, som revisor finner at inneholder den informasjonen som er påkrevd etter regelverket. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever.*

For det kjøretøyet som er anskaffet, bil til kommunalteknikk/veidrift, har kommunen oppgitt pris om eneste tildelingskriterium. Pris er etter regelverket et lovlig tildelingskriterium. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket.* Det kom kun inn ett tilbud i konkurransen, og det er derfor ikke relevant å vurdere hvorvidt kontrakt faktisk ble tildelt til leverandøren som hadde det laveste pristilbudet.

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til tilbyderne. Kvalifikasjonskravene, og opplysninger og hvilken dokumentasjon som skal oversendes for å vise at tilbyderne oppfyller kravene, fremgår av konkurransedokumentene. Kommunen har, etter revisors vurdering, oppstilt kvalifikasjonskrav som er lovlige etter regelverket og som står i forhold til konkurransen. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket.*

Anskaffelsen er kunngjort i tråd med regelverket. Dokumentasjonen som belyser anskaffelsesprosessen, tyder på at alle potensielle tilbydere har fått den samme informasjonen til samme tid. Dokumentasjonen viser også at valgte leverandør oppfylte de kvalifikasjonskravene som kommunen har oppstilt. Revisor har ikke indikasjoner på, eller blitt gjort kjent med opplysninger som tilsier at kommunen ikke har likebehandlet leverandører. Her er det også grunn til å nevne at det bare kom inn ett tilbud i konkurransen, og at det derfor ikke blir relevant å evaluere kommunens likebehandling i forbindelse med evaluering av tilbud. På bakgrunn av disse forholdene er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *likebehandle leverandører* og å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.*

Fordi det kom inn kun ett tilbud i konkurransen, er det ikke relevant å vurdere revisjonskriteriet om å meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket. Det er ført protokoll for anskaffelsen. Revisor har, ved en gjennomgang av protokollen, funnet at den inneholder de opplysningene som forskriften stiller krav om, og som er relevante for å belyse konkurransegjennomføringen. Videre har revisor fått oversendt all relevant dokumentasjon som vi har etterspurt i tilknytning til anskaffelsesprosessen. Vi kan ikke se at det er vesentlige forhold ved prosessen som ikke er dokumentert. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket* og å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen er skriftlig.*

6.7 Oljevernutstyr

Revisors funn
Av Sortland kommunes driftsregnskap for 2019 fremgår det at det er gjort en utbetaling pålydende kr 177 534 til leverandør Rcontainer AS. Revisor har på forespørsel til kommunen fått tilbakemelding om at utbetalingen knytter seg til kjøp av oljevernutstyr. Vi har videre fått informasjon om at det ikke finnes dokumentasjon for anskaffelsen, og at det er blitt gjennomført en direkte anskaffelse. Bakgrunnen for at det ble gjennomført en direkte

anskaffelse er ifølge kommunen *«med begrunnelse av anskaffelsens art, verdi og at det kun er en leverandør av dette i Norge».*

Revisors vurdering
Kjøp av oljevernutstyr fra Rcontainer AS overstiger kr 100 000, og omfattes dermed av regelverket for offentlige anskaffelser. Det tilsier at Sortland kommune ved denne anskaffelsen, som et minstekrav, skulle ivaretatt anskaffelsesregelverkets grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet. Sortland kommune har selv anført at dette var eneste leverandør av oljevernutstyr i Norge. Revisor har ikke overprøvd denne anførselen fra kommunen. I alle tilfeller har kommunen ikke dokumentert sine vurderinger av at anskaffelsesregelverket ikke skulle anvendes, herunder hvilken hjemmel kommunen hadde for å unnta anskaffelsen fra det overordnede prinsippet om konkurranse. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune for denne anskaffelsen **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.*

For alle anskaffelser med verdi over kr 100 000 er det krav om protokollføring. Det foreligger ingen dokumentasjon som kan belyse denne anskaffelsen, herunder heller ikke anskaffelsesprotokoll. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriene om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket,* samt å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig.*

Øvrige revisjonskriterier blir, på bakgrunn av at det ikke foreligger noen former for dokumentasjon som kan belyse anskaffelsen, ikke relevant å vurdere.

6.8 Pumpestasjon

Revisors funn
Det ble 8.9.2020 signert kontrakt mellom Sortland kommune og Momek Services AS om totalentreprise. Ifølge kontrakten påtok leverandøren seg ved signering å levere en (eller to, hvis bruk av opsjon) avløpspumpestasjoner til Strandgata i Sortland. Ifølge proff.no er Momek Services AS et selskap som driver i bransjen for bearbeiding av metaller. Selskapet har adresse i Mo i Rana. Av kontrakten fremgår det at kontraktsarbeidet skulle utføres for kr 5 627 543,75 inkl. mva. Kommunen har klassifisert kontrakten som en bygge- og anleggskontrakt. Det fremgår av investeringsregnskapet for 2021 at det er utbetalt totalt kr 1 338 942 til leverandøren på prosjektet. Verdien på kontrakten tilsier altså at anskaffelsen er en bygge- og anleggskontrakt med anslått verdi under 56 millioner kroner ekskl. mva. Anskaffelsen skulle dermed gjennomføres etter forskrift om offentlige anskaffelser del I og II. Dette er også lagt til grunn av kommunen selv.

Revisor har funnet at konkurransen er kunngjort i Doffin 18.6.2020. Av utlysningen fremgår det at konkurransen skulle gjennomføres som en åpen tilbudskonkurranse. Videre har vi fått tilsendt to dokumenter, *konkurransebeskrivelse* og *kontraktsgrunnlag,* som til sammen utgjør konkurransegrunnlaget. Dokumentene inneholder en utførlig beskrivelse av hva som skal anskaffes. Videre fremgår det informasjon om at leveransen skal leveres i henhold til prinsippene i NS 3420. Konkurransebeskrivelsen inneholder også informasjon om hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av tilbud.

Kommunen som oppdragsgiver har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. For å vise at eventuelle tilbydere oppfylte kvalifikasjonskravene er det i konkurransegrunnlaget spesifisert hvilken dokumentasjon som måtte oversendes. Kvalifikasjonskravene er sortert under følgende kategorier:

- Lovlig etablert foretak
- Finansiell og økonomisk kapasitet
- Faglig og teknisk kapasitet

Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling av kontrakt gjøres med basis av det mest fordelaktige tilbud. Videre at en forutsetning for tildeling av kontrakt er dokumentasjon på alle oppgitte kvalifikasjonskrav. I tillegg skal entreprenøren kunne levere arbeidet innen de angitte frister.

Revisor har fått oversendt dokumentasjon som viser at det kom inn to tilbud. Tilbudene var fra følgende leverandører:

Leverandør	Pris eks. mva.
Bulldozer Maskinlag Entreprenør AS	10 183 757,50
Momek PTN AS	4 712 235,00

Av de to innkomne tilbudene hadde Momek PTN AS lavest pris, og kommunen valgte følgelig å signere kontrakt med denne tilbyderen. Sortland kommune har ikke kunnet fremskaffe dokumentasjon som viser at valgte leverandør tilfredsstilte de oppstilte kvalifikasjonskravene.

Revisor har fått oversendt brev som viser meddelelse av beslutning om kontraktstildeling til tilbyderne. Her fremgår hvem som er valgte leverandør og begge leverandørenes pristilbud, samt informasjon om karensperiode.

Det foreligger en anskaffelsesprotokoll. Dokumentet er generert i Mercell. Av dokumentet fremgår det hva som er anskaffet, hvilke leverandører som leverte tilbud, og hvilken leverandør som ble tildelt kontrakt. Det fremgår også informasjon om oppdragsgivers navn og adresse. Det fremgår ikke informasjon om kontraktsverdi, annet enn informasjon om hvilke deler av regelverket som kommer til anvendelse. Det fremgår heller ikke informasjon om de konkrete pristilbudene, eller hva som er begrunnelse for valg av leverandør.

Revisors vurdering
Anskaffelsens verdi tilsier at konkurransen skulle følge del I og II i forskrift om offentlige anskaffelser. Anskaffelsen er kunngjort i Doffin i tråd med relevant, gjeldende regelverk. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har oppfylt revisjonskriteriet om å *kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket.* På bakgrunn av at kommunen har valgt åpen tilbudskonkurranse, samt at konkurransegjennomføringen viser at valgte anskaffelsesprosedyre faktisk er benyttet, er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket.

Kommunen har utarbeidet et konkurransegrunnlag, som revisor finner at inneholder den informasjonen som er påkrevd etter regelverket. Revisors vurdering er at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever.*

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til tilbydere. Kvalifikasjonskravene, og opplysninger som hvilken dokumentasjon som skal oversendes for å vise at tilbyderne oppfyller kravene, fremgår av konkurransedokumentene. Kvalifikasjonskravene er knyttet til lovlig etablering av foretak, økonomisk og finansiell kapasitet samt tekniske og faglige kvalifikasjoner. Det er altså, etter revisors vurdering, oppstilt kvalifikasjonskrav som er lovlige etter regelverket, og som står i forhold til leveransen. En korrekt bruk av kvalifikasjonskrav innebærer også at oppdragsgiver må påse at den leverandøren man inngår kontrakt med, oppfyller de oppstilte kvalifikasjonskravene. Dette gjøres ved en gjennomgang av dokumentasjonen som tilbyder sender inn for å godtgjøre at kvalifikasjonskravene er oppfylt. Sortland kommune kan i dette tilfellet ikke finne dokumentasjonen på at dette er gjort. Revisors vurdering er dermed at vi ikke har et tilstrekkelig datagrunnlag for fullt ut å kunne vurdere kommunens oppfyllelse av dette revisjonskriteriet.

Angitt tildelingskriterium er *det økonomisk mest fordelaktige tilbudet.* Pris er etter regelverket et lovlig tildelingskriterium. Dokumentasjonen viser at kommunen har valgt å tildele kontrakt til tilbyder med det laveste pristilbudet. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket.*

Anskaffelsen er kunngjort etter regelverket, og det er benyttet lovlig anskaffelsesprosedyre. Dokumentasjonen som belyser anskaffelsesprosessen tyder på at alle tilbyderne har fått den samme informasjonen til samme tid, at tilbudene har blitt vurdert etter det samme tildelingskriteriet, og at valgte leverandør oppfylte de kvalifikasjonskravene som kommunen hadde oppstilt. Dette indikerer etter revisors syn at tilbyderne har konkurrert på samme vilkår og blitt vurdert på samme grunnlag. Revisor har ikke indikasjoner på, eller blitt gjort kjent med opplysninger som tilsier at kommunen ikke har likebehandlet leverandører. På bakgrunn av disse forholdene er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om å *likebehandle leverandører* og å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.*

Det er dokumentert overfor revisor at kommunen har meddelt beslutning om kontraktstildeling til begge tilbyderne per brev. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket.* Det foreligger en anskaffelsesprotokoll. Anskaffelsesprotokollen inneholder noe, men ikke alt, av den informasjonen som er påkrevd etter regelverket. Herunder inneholder den ikke informasjon om kontraktsverdi, innkomne pristilbud eller begrunnelse for valgte leverandør. Dette er, etter revisors vurdering, sentral informasjon for å kunne belyse anskaffelsen. Det er også informasjon som etter regelverket skal fremgå av protokollen. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune **til dels** har oppfylt revisjonskriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket.* Videre har revisor fått oversendt all relevant dokumentasjon som vi har etterspurt i tilknytning til anskaffelsesprosessen. Vi kan ikke se at det er vesentlige forhold ved prosessen som ikke er dokumentert. Revisor påpeker i den forbindelse at informasjonen som ikke fremgår av anskaffelsesprotokollen som påpekt ovenfor, finnes i andre dokumenter som revisor har fått oversendt. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen, er skriftlig.*

6.9 Traktor med redskap

Revisors funn
Det er 19.1.2022 signert kontrakt mellom Sortland kommune og Eiksenteret Sortland om kjøp av traktor med redskaper. Følgende elementer fremgår av kjøpekontrakten:

Antall	Varenavn / tilbudsgjenstand -montert/umontert	Beløp
1	Massey Ferguson 7719 Dvt, ihht til kravspesifikasjon *	1 179 000
1	Feiekost HB3000, ihht til kravspesifikasjon	79 000
1	Tilhenger Foss-Eik LD15, ihht til kravspesifikasjon	326 000
1	Snøfres, Dalen 2014, ihht til kravspesifikasjon	225 000
	** 2020 modell Massey Ferguson 7719 DVT, kjørt 600 timer*	
	Garanti og andre vilkår er presenteret i vedlegg 5 og 7	

Av kontrakten fremgår det at kontraktsgjenstanden skulle leveres for kr 1 809 000 eks. mva. Det fremgår av investeringsregnskapet for 2022 at det er utbetalt totalt kr 1 810 815,87 til leverandøren. Verdien på kontrakten tilsier altså at anskaffelsen er en vare- og tjenestekontrakt med verdi over nasjonal terskelverdi men under EØS-terskelverdi, og at anskaffelsen dermed skulle gjennomføres etter Forskrift om offentlige anskaffelser del I og II. Dette er også lagt til grunn av kommunen selv.

Revisor har funnet at konkurransen er kunngjort i Doffin 10.12.2021. Av utlysningen fremgår det at konkurransen skulle gjennomføres som en åpen tilbudskonkurranse. Videre har revisor fått oversendt et dokument kalt *kravspesifikasjoner.* Her fremgår følgende formulering: *«Sortland kommune ber om tilbud på traktor med tre tilhørende utstyr. Det aksepteres ikke tilbud på enkeltdeler (for eksempel en traktor eller en henger); kun komplette bud mottas. Det aksepteres dog tilbud på alternative løsninger, det være seg to alternative traktorer eller to alternative snøfresere. Sortland kommune vil selv sørge for at det sammensatte tilbudet som vurderes mest fordelaktig fra den enkelte tilbyder ligger til grunn ved sammenlikning av tilbudene».*

Videre inneholder dokumentet en utførlig kravspesifikasjon, altså en beskrivelse av hva som skal anskaffes. Revisor har også fått oversendt konkurransegrunnlaget. Her fremgår det blant annet krav til hvordan eventuelle tilbud skal leveres, og hva de skal inneholde.

Kommunen som oppdragsgiver har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. Følgende krav ble stilt til leverandørene:

- Må ha god gjennomføringsevne i forbindelse med reparasjoner og vedlikehold. Dette skal dokumenteres med oversikt over leverandørens organisering og tekniske personell, eller evt. tekniske avdelinger/verksteder som leverandøren disponerer for oppfølging og service etter et eventuelt kjøp.
- Må ha verksted som er godkjent at Statens Vegvesen for reparasjon av kjøretøy konstruert for hastighet på 50 km/t eller mer.
- Tilgjengelighet til reservedeler/service skal oppgis i antall timer pr. døgn som reservedeler og service til være tilgjengelig for oppdragsgiver. For ikke lagerførte reservedeler skal normal leveringstid oppgis.
- Ved behov må leverandør kunne stille tilbudt eller tilsvarende traktor til rådighet for prøvekjøring.

- I forbindelse med levering skal leverandøren gjennomføre opplæring for kommunens sjåfører. Minimum to timer opplæring for to sjåfører skal være inkludert i prisen.

Av kunngjøringen i Doffin fremgår det at kontrakt ville tildeles på grunnlag av kriteriene som er angitt i konkurransegrunnlaget. Her fremgår at mottatte tilbud ville bli vurdert etter følgende kriterier:

- I hvilken grad kravspesifikasjoner er oppfylt; gjelder både utstyr og leverandørforhold – vektes 50 %
- Pris – vektes 40 %
- Leveringstid – vektes 10 %

Videre fremgår det at *«Kravene som er angitt er ikke absolutte. Det innebærer at Sortland kommune vil motta tilbud selv om de ikke treffer akkurat eller ikke når helt opp – eller går ut over minstekrav. Konsekvensen av slike avvik vil komme til uttrykk i vektingen av tilbudene. Vektingen av avvik kan fremstå ulikt alt etter hvor stor betydning avviket antas å ha».*

Revisor har fått oversendt dokumentasjon som viser at det kom inn tre tilbud i konkurransen. Tilbudene var fra følgende leverandører:

- A-K Maskiner AS
- Eiksenteret Sortland
- Felleskjøpet Agri SA

Av dokumentet *Avgjørelse om tildeling av kontrakt om levering av traktor med redskaper* fremgår det informasjon om hvordan kommunen har evaluert de innkomne tilbudene. Evalueringen som kommunen har gjort fremgår av nedenstående tabell.

Tilbyder	Leveringstid 10 %	Pris 40 %	Spesifikasjoner 50 %	Total poengscore	
A-K Maskiner AS	8,4	7,72	10	8,93	(forkastet)
Eiksenteret Sortland	9,3	10	9,5	9,68	
Felleskjøpet Agri SA	10	5,26	9,8	8,00	

Videre fremgår det at tilbudet fra AK-Maskiner AS ble avvist som en følge av at det ikke var inngitt tilbud på snøfres. Ifølge konkurransedokumentet ble det understreket at det ikke var anledning til å gi tilbud på deler.

Om evalueringen fremgår følgende: *«Under leveringstid er det trukket 0,1 poeng for hver uke som overskrider korteste leveringstid. Under pris er det trukket 0,5 poeng for hver 100.000 kr eks. mva. som overskrider laveste tilbudspris. Under spesifikasjoner er det trukket 0,5 poeng for lavere hengervekt enn ønsket, og 0,2 poeng for mekanisk fjæret drag på tilhenger. Alle øvrige kravspesifikasjoner anses for å være oppfylt».*

Med bakgrunn i ovenstående evaluering av tildelingskriteriene, traff kommunen følgende avgjørelse:

*«Sortland kommune vil inngå avtale med Eiksenteret Sortland (Sortland Maskin AS) om levering av **Massey Ferguson 7719 DvT, Foss-Eik LD15, Dalen 2014 og Sami HB3000.** Grunnlaget for dette er at tilbyderen har levert tilbudet som etter en samlet vurdering fikk høyest score.*

Revisor har fått oversendt brev som viser meddelelse av beslutning om kontraktstildeling til tilbyderne. Her fremgår hvem som er valgte leverandør og begge leverandørenes pristilbud, samt informasjon om karensperiode.

Det foreligger en anskaffelsesprotokoll. Protokoller inneholder informasjon om hva som er anskaffet, hvilke leverandører som leverte tilbud, hvilken leverandør som ble tildelt kontrakt, og begrunnelse for valg av leverandør. Det fremgår informasjon om oppdragsgivers navn, men ikke om adresse. Det fremgår heller ikke informasjon om at ett av tilbudene ble avvist, samt en begrunnelse for dette.

Revisors vurdering
Anskaffelsens verdi tilsier at konkurransen skulle følge del I og II i forskrift om offentlige anskaffelser. Anskaffelsen er kunngjort i Doffin i tråd med relevant, gjeldende regelverk. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket.* På bakgrunn av at kommunen har valgt åpen tilbudskonkurranse, samt at konkurransegjennomføringen viser at valgte anskaffelsesprosedyre faktisk er benyttet, er revisors vurdering at Sortland kommune har oppfylt revisjonskriterier om å benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket.

Kommunen har utarbeidet et konkurransegrunnlag. Dette inneholder de opplysninger som skal fremgå av konkurransegrunnlaget i henhold til lovverket. Revisors vurdering er følgelig at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever.*

Kommunen har benyttet seg av tildelingskriteriene pris, leveringstid og grad av oppfyllelse av kvalifikasjonskrav. Dette er, etter revisors vurdering, tildelingskriterier som er lovlige etter regelverket. Det er dokumentert overfor revisor at det er disse tildelingskriteriene som er lagt til grunn når kommunen har vurdert de innkomne tilbudene opp mot hverandre. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket.*

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til tilbydere. Revisors vurdering er at kravene som er oppstilt har tilknytning til leveransen, og at kravene er forholdsmessige. Ved kjøp av en slik vare, er det nærliggende at kommunen også vil få behov for senere reparasjoner og vedlikehold. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket.*

Anskaffelsen er kunngjort etter regelverket, og det er benyttet lovlig anskaffelsesprosedyre. Dokumentasjonen som belyser anskaffelsesprosessen tyder på at alle tilbyderne har fått den samme informasjonen til samme tid, at tilbudene har blitt vurdert etter det samme tildelingskriteriet, og at valgte leverandør oppfylte de kvalifikasjonskravene som kommunen hadde oppstilt. Dette indikerer etter revisors syn at tilbyderne har konkurrert på samme vilkår

og blitt vurdert på samme grunnlag. Revisor har ikke indikasjoner på, eller blitt gjort kjent med opplysninger som tilsier at kommunen ikke har likebehandlet leverandører. På bakgrunn av disse forholdene er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om å *likebehandle leverandører* og å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.*

Det er dokumentert overfor revisor at kommunen har meddelt beslutning om kontraktstildeling til alle tilbyderne per brev. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket.*

Det foreligger en anskaffelsesprotokoll. Anskaffelsesprotokollen inneholder noe, men ikke alt, av den informasjonen som er påkrevd etter regelverket. Herunder fremgår ikke oppdragsgivers adresse. Det fremgår heller ikke informasjon om at ett av tilbudene ble avvist, samt begrunnelse for dette. Dette er, etter revisors vurdering, sentral informasjon om denne konkrete anskaffelsesprosessen. Det er også informasjon som etter regelverket skal fremgå av protokollen. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune **til dels** har oppfylt revisjonskriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket.* Videre har revisor fått oversendt all relevant dokumentasjon som vi har etterspurt i tilknytning til anskaffelsesprosessen. Vi kan ikke se at det er vesentlige forhold ved prosessen som ikke er dokumentert. Informasjonen som ikke fremgår av anskaffelsesprotokollen som påpekt ovenfor, finnes i andre dokumenter. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføring av anskaffelsen, er skriftlig.*

6.10 VVA Vesterålsgata

Revisors funn
Sortland kommune har 19.9.2020 inngått kontrakt med Ottar Bergersen & Sønner AS om bygging av ny hovedvannledning langs Vesterålsgata i Sortland. Det fremgår av kontrakten av kontraktsarbeidet skulle utføres for kr 7 880 552,20 eks. mva. Det fremgår av investeringsregnskapet for 2020 og 2021 at det er utbetalt kr 8 401 743 til leverandøren på prosjektet. Kommunen har selv lagt til grunn at det var en bygge- og anleggskontrakt med verdi under nasjonal terskelverdi, og at anskaffelsen skulle gjennomføres etter forskriftens del I og II.

Revisor har funnet at konkurransen er kunngjort i Doffin 14.7.2020. Av utlysningen fremgår det at konkurransen skulle gjennomføres som en åpen tilbudskonkurranse. Vi har fått tilsendt en kontraktsbeskrivelse i to deler. Revisor oppfatter at dette utgjør konkurransegrunnlaget. Dokumentene inneholder samlet sett en utførlig beskrivelse av hva som skal anskaffes. Det fremgår informasjon om kontraktsvilkår, og om hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av tilbud.

Kommunen har oppstilt kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. For å vise at eventuelle tilbydere oppfylte kvalifikasjonskravene er det i konkurransegrunnlaget spesifisert hvilken dokumentasjon som måtte oversendes. Kvalifikasjonskravene er tilknyttet egnethet til å utføre arbeidet, økonomisk og finansiell kapasitet samt tekniske og faglige kvalifikasjoner (erfaring med tilsvarende oppdrag, samt formell kompetanse i form av fagbrev. Det er også stilt krav om at tilbyder har lovpålagt yrkesskadeforsikring. Om tildelingskriterier fremgår det at tildeling

vil skje på bakgrunn av hvilket tilbud som har lavest pris, og som for øvrig er kvalifisert til å delta i konkurransen.

Revisor har fått oversendt dokumentasjon som viser at det kom inn to tilbud. Tilbudene var fra følgende leverandører:

Leverandør	Tilbudspris eks. mva
Bulldozer Maskinlag Entreprenør AS	8 722 274,01
Ottar Bergersen & Sønner AS	8 443 052,02

Av de to innkomne tilbudene hadde Ottar Bergersen & Sønner lavest pris, og kommunen valgte følgelig å signere kontrakt med denne tilbyderen. Det er dokumentert overfor revisor at kommunen har foretatt en vurdering av hvorvidt tilbyderen oppfylte de oppstilte kvalifikasjonskravene, og at tilbyderen hadde sendt inn tilstrekkelig dokumentasjon for å godtgjøre dette. Vurderingen er foretatt for begge de to tilbyderne.

Revisor har fått oversendt brev som viser meddelelse av beslutning om kontraktstildeling. Her fremgår hvem som er valgt leverandør og vedkommende leverandørs pristilbud, samt informasjon om karensperiode.

Det er ført anskaffelsesprotokoll. Av dokumentet fremgår hva som er anskaffet, hvilke leverandører som leverte tilbud og hvilken leverandør som ble tildelt kontrakt, samt begrunnelse for dette. Det fremgår informasjon om anslått kontraktsverdi, og om oppdragsgivers navn. Det fremgår ikke informasjon om oppdragsgivers adresse.

Revisors vurdering
Anskaffelsens verdi tilsier at konkurransen skulle følge del I og II i forskrift om offentlige anskaffelser. Anskaffelsen er kunngjort i Doffin i tråd med relevant, gjeldende regelverk. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket.* Kommunen har valgt åpen tilbudskonkurranse, og konkurransegjennomføringen viser at valgte anskaffelsesprosedyre faktisk er benyttet. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune har oppfylt revisjonskriteriet om å *benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket.*

Kommunen har utarbeidet et konkurransegrunnlag, som revisor finner at inneholder den informasjonen som er påkrevd etter regelverket. Revisors vurdering er at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever.*

Kommunen har oppgitt i konkurransedokumentet at pris var eneste tildelingskriterium. Dokumentasjon i saken viser at kommunen har valgt den leverandøren som hadde det laveste pristilbudet. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket.*

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til tilbydere. Kvalifikasjonskravene, og opplysninger om hvilken dokumentasjon som skal oversendes for å vise at tilbyderne oppfyller kravene, fremgår av konkurransedokumentene. Kvalifikasjonskravene er knyttet til egnethet til å utføre oppdraget, økonomisk og finansiell kapasitet samt tekniske og faglige kvalifikasjoner. Det er altså, etter revisors vurdering, oppstilt kvalifikasjonskrav som er lovlige etter regelverket

og som står i forhold til leveransen. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *benytte kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket.*

Anskaffelsen er kunngjort etter regelverket, og det er benyttet lovlig anskaffelsesprosedyre. Dokumentasjonen som belyser anskaffelsesprosessen tyder på at alle tilbyderne har fått den samme informasjonen til samme tid, at tilbudene har blitt vurdert etter det samme tildelingskriteriet, og at valgte leverandør oppfylte de kvalifikasjonskravene som kommunen hadde oppstilt. Dette indikerer etter revisors syn at tilbyderne har konkurrert på samme vilkår og blitt vurdert på samme grunnlag. Revisor har ikke indikasjoner på, eller blitt gjort kjent med opplysninger som tilsier at kommunen ikke har likebehandlet leverandører. På bakgrunn av disse forholdene er revisors vurdering at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om å *likebehandle leverandører* og å *gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket.*

Det er dokumentert overfor revisor at kommunen har meddelt beslutning om kontraktstildeling til alle tilbydere per brev. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket.*

Det foreligger en anskaffelsesprotokoll, som inneholder i det alt vesentlige den informasjonen som det stilles krav til i regelverket. Fordi dokumentet ikke inneholder informasjon om oppdragsgivers adresse, er revisors vurdering at Sortland kommune **i stor grad, men ikke fullt** ut, har oppfylt revisjonskriteriet om å *føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket.* Videre har revisor fått oversendt all relevant dokumentasjon som vi har etterspurt i tilknytning til anskaffelsesprosessen. Vi kan ikke se at det er vesentlige forhold ved prosessen som ikke er dokumentert. Revisors vurdering er derfor at Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig.*

6.11 Oppsummering og samlet konklusjon

I kapitlene 6.1 – 6.10 ovenfor fremstilles revisors funn og vurderinger tilknyttet de ti anskaffelsene som er undersøkt i forvaltningsrevisjonen. Revisors funn viser at en klar overvekt av de undersøkte anskaffelsene i stor grad er gjennomført i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser. I konklusjonen er det imidlertid grunn til å vektlegge at to av ti undersøkte anskaffelser ikke er utsatt for konkurranse. Prinsippet om konkurranse er ett av de grunnleggende prinsippene i regelverket om offentlige anskaffelser. Konkurranse om oppdrag med det offentlige skal sikre effektiv bruk av fellesskapets midler, og skape tillit til forvaltningen. For disse to anskaffelsene er heller ikke prinsippet om dokumentasjon etterlevd. Når kommunen som oppdragsgiver velger å ikke konkurranseutsette anskaffelser som, på bakgrunn av mengde og verdi, i utgangspunktet er omfattet av regelverket, så er det avgjørende at kommunen dokumenterer sine vurderinger og viser til korrekte hjemler for å ikke gjennomføre konkurranse.

For de øvrige anskaffelsene har revisor kun funnet mindre avvik som formelle feil eller enkelte mangler i anskaffelsesprotokoller. For flere av anskaffelsene er revisors vurdering at kommunen fullt ut har oppfylt de utledede revisjonskriteriene. For disse anskaffelsene har revisor heller ikke gjort funn som indikerer at det kan være brudd på de grunnleggende prinsippene om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.

Sortland kommune har i to av de undersøkte anskaffelsene ikke sikret konkurranse. For disse to anskaffelsene er revisors konklusjon at **Sortland kommune ikke har overholdt sentrale bestemmelser i regelverket om offentlige anskaffelser foretatt i perioden 2019-2021.**

For de øvrige åtte undersøkte anskaffelsene er revisors konklusjon at **Sortland kommune i stor grad, men ikke fullt ut, har overholdt sentrale bestemmelser om offentlige anskaffelser foretatt i perioden 2019-2021.**

7 KONKURRANSE VED UTFORMING OG BRUK AV KRAVSPESIFIKASJONER

Ivaretar Sortland kommune kravet til konkurranse ved anskaffelser gjennom utarbeidelse av kravspesifikasjoner?

Revisjonskriterier

- **Bruke kravspesifikasjoner i henhold til regelverket**

Revisors funn
Revisor har ovenfor, i kapittel 6, gjort undersøkelser av ti utvalgte anskaffelser. Revisor har funnet at Sortland kommune har kunngjort åtte av disse anskaffelsene, og at det dermed for disse anskaffelsene er utarbeidet skriftlige kunngjøringer og tilhørende konkurransedokumenter. I alle de åtte aktuelle anskaffelsene har kommunen utarbeidet kravspesifikasjoner, altså nærmere bestemte krav til varen eller tjenesten som skal anskaffes. Omfanget av kravspesifikasjonen varierer etter anskaffelsens omfang og natur. I større anskaffelser, herunder for eksempel anskaffelse av entreprenørtjenester for større bygge- og anleggsprosjekter, vil kravspesifikasjonene være svært omfattende.

Vi har spurt vår kontaktperson i Sortland kommune om kommunen som innkjøper har opplevd å få tilbakemelding fra aktører i markedet om at kommunens kravspesifikasjoner ikke er i henhold til regelverket om offentlige anskaffelser, ved at det for eksempel stilles krav om konkrete merker/typer. Vi har fått tilbakemelding om at problemstillingen er utfordrende å gi en tilbakemelding på, fordi det gjennom år er mange som er involvert i anskaffelser. Mange i organisasjonen driver med innkjøp uten at innkjøper/innkjøpsansvarlig kontaktes, og i den grad slike tilbakemeldinger kommer dit er det vanskelig å fange opp dette sentralt. Kommunen har et ønske om at i fremtiden skal alle anskaffelser starte med en samtale med innkjøper. På denne måten kan innkjøper i større grad enn tidligere gi råd og fange opp eventuelle slike forhold i prosessene som gjennomføres.

Vi har gjennomgått kravspesifikasjonene for de anskaffelsene vi har undersøkt. En fullstendig fremstilling av alle kravspesifikasjonene i de enkelte anskaffelsene vil bli for omfattende innenfor rammene av denne forvaltningsrevisjonen. Vi har imidlertid, i vår gjennomgang, ikke avdekket at kommunen har etterspurt konkrete merker, typer o.l., som vil være en praksis i strid med regelverket. Eksempelvis når det er anskaffet biler og traktor, er det ikke stilt spesifikke krav til varemerke.

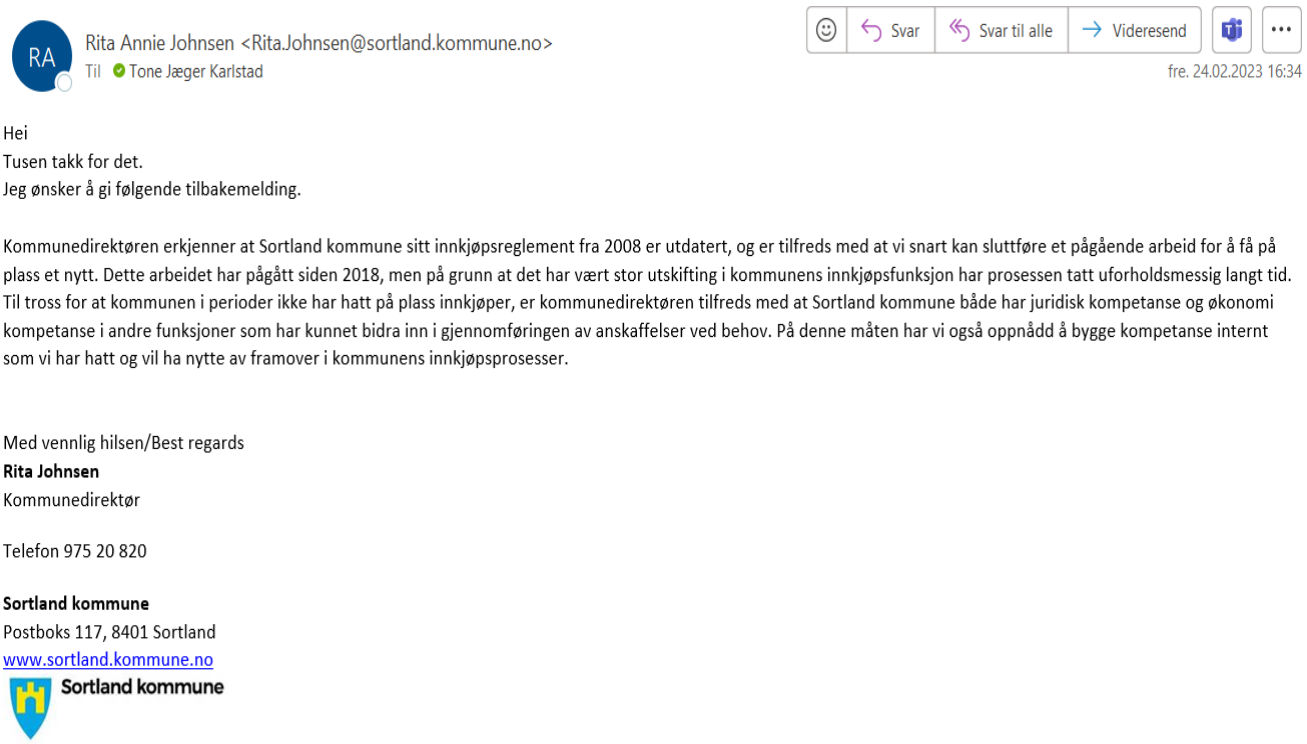
Revisors vurdering
Revisor viser til ovenstående undersøkelser som er gjort tilknyttet bruk av kravspesifikasjoner i anskaffelser som Sortland kommune har gjennomført i perioden 2019-2021. Vi har ikke funnet eksempler på at kommunen som oppdragsgiver har stilt krav og spesifikke typer, varemerker o.l. ved gjennomføring av anskaffelser. Vi har heller ikke andre indikasjoner på at kommunen har en praksis for bruk av kravspesifikasjoner som medfører brudd på kravet til konkurranse ved anskaffelser.

Det er imidlertid grunn til å påpeke at utarbeidelse av kravspesifikasjoner gjøres av personer med faglig kompetanse på det området det handles på. Denne typen teknisk faglig kompetanse innehar ikke revisor, som her gjør undersøkelser og vurderinger på systemnivå. Vi må ta forbehold om at det i de undersøkte kravspesifikasjonene kan være stilt krav om konkrete merker/typer o.l. som det ikke er anledning til etter regelverket, og som revisor ikke kan identifisere all den tid vi ikke innehar den nødvendige faglige kompetansen.

På bakgrunn av de ovenfor nevnte forholdene vurderer revisor at vi ikke har grunnlag for å treffe en sikker og entydig konklusjon på problemstillingen. Vi understreker at vi ikke har indikasjoner på at det har forekommet tilfeller av at kravspesifikasjoner har vært benyttet i strid med prinsippet om konkurranse, men vi kan heller ikke kategorisk utelukke slike tilfeller i den undersøkte perioden.

8 UTTALELSE

Revisor sendte 17.2.2023 rapporten til kommunedirektøren for uttalelse. Kommunedirektørens uttalelse gjengis i sin helhet nedenfor.

Rita Annie Johnsen <Rita.Johnsen@sortland.kommune.no>
Til Tone Jæger Karlstad

Svar | Svar til alle | Videresend

fre. 24.02.2023 16:34

Hei
Tusen takk for det.
Jeg ønsker å gi følgende tilbakemelding.

Kommunedirektøren erkjenner at Sortland kommune sitt innkjøpsreglement fra 2008 er utdatert, og er tilfreds med at vi snart kan sluttføre et pågående arbeid for å få på plass et nytt. Dette arbeidet har pågått siden 2018, men på grunn at det har vært stor utskifting i kommunens innkjøpsfunksjon har prosessen tatt uforholdsmessig langt tid. Til tross for at kommunen i perioder ikke har hatt på plass innkjøper, er kommunedirektøren tilfreds med at Sortland kommune både har juridisk kompetanse og økonomi kompetanse i andre funksjoner som har kunnet bidra inn i gjennomføringen av anskaffelser ved behov. På denne måten har vi også oppnådd å bygge kompetanse internt som vi har hatt og vil ha nytte av framover i kommunens innkjøpsprosesser.

Med vennlig hilsen/Best regards
Rita Johnsen
Kommunedirektør

Telefon 975 20 820

Sortland kommune
Postboks 117, 8401 Sortland
www.sortland.kommune.no
Sortland kommune

9 ANBEFALINGER

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Sortland kommune å treffe tiltak for å sikre at

- alle anskaffelser med verdi over kr 100 000 konkurranseutsettes i tråd med regelverket
- påbegynt arbeid med nytt innkjøpsreglement ferdigstilles
- det utarbeides rutiner for å sikre at anskaffelse av helse- og omsorgstjenester gjennomføres fullt ut i tråd med regelverket, og at kommunen dokumenterer sine vurderinger og beslutninger i forbindelse med slike anskaffelser

10 REFERANSER

- Lov 17.6.2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser
- Lov 22.6.2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner
- Forskrift 12.8.2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser
- Prop. 51 L (2015-2016) s. 81-82
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften) publisert 24.4.2018
- Veileder i anskaffelser av helse- og sosialtjenester, Difi 2008
- KOFA 2009/6
- www.anskaffelser.no
- www.doffin.no
- www.regjeringen.no

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, tolv kommuner i Nordland og 28 kommuner i Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Tromsø, Narvik, Finnsnes, Bodø, Sortland, Sjøvegan, Leknes og Svolvær.

Vi har 45 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 14 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner i Sortland kommune:

Vannforsyningssikkerhet	*2023*
Eierskapskontroll Reno-Vest IKS	*2022*
Kvalitet i rus og psykiatri	*2022*
Eierskapskontroll Vesterålskraft	*2021*
Tilpasset opplæring og spesialundervisning i grunnskolen	*2020*
Investeringsprosjekter og internkontroll	*2017*
FDV	*2016*
Forebyggende arbeid blant barn og unge	*2015*
Kvalitet innen pleie og omsorg	*2014*
Iverksetting av politiske vedtak	*2013*
Ressursbruk i grunnskolen	*2012*
Ferieloven	*2011*
Selvkost Reno-Vest IKS	*2010*
Offentlige anskaffelser	*2009*
Økonomistyring Omsorg	*2009*
Barneverntjenesten i Sortland kommune	*2007*
Brann og redning i Sortland kommune	*2007*
Evaluering organisasjonsmodell	*2006*

